

T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SPOR YÖNETİCİLERİNİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ,
YAŞAM DOYUMU ve PSİKOLOJİK İHTİYAÇ
DOYUMUNDA DENGE DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

TOLGA CEYLAN

Tez Danışmanı
Doç.Dr. Ebru ARAÇ ILGAR

YOZGAT – 2022

T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**SPOR YÖNETİCİLERİNİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ,
YAŞAM DOYUMU ve PSİKOLOJİK İHTİYAÇ
DOYUMUNDA DENGE DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

TOLGA CEYLAN

Tez Danışmanı
Doç.Dr. Ebru ARAÇ ILGAR

YOZGAT – 2022

YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

LİSANSÜSTÜ TEZ ONAY FORMU

T.C.

YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Enstitümüzün Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı 90110318005 numaralı öğrencisi Tolga CEYLAN'nın hazırladığı “**Spor Yöneticilerinin Psikolojik İyi Oluş, Yaşam Doyumu ve Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Düzeylerinin İncelenmesi**” başlıklı tezi ile ilgili tez savunma sınavı, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri gereğince .../.../.... günü saat ...:...'da yapılmış, tezin onayına oy birliği/oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Başkan :.....

Jüri Üyesi :.....

(Danışman)

Jüri Üyesi :.....

Jüri Üyesi :.....

Jüri Üyesi :.....

ONAY:

Bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulu'nun/...../..... tarih vesayılı Enstitü Yönetim Kurulu Kararı ile onaylanmıştır.

...../...../.....

Müdür Ad-Soyadı

İmza

TEZ BEYANI

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezin içerdiği yenilik ve sonuçların başka bir yerden alınmadığını, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan eder, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

İMZA

ADI SOYADI

...../...../.....

ÖZET

YÜKSEK LİSANS

SPOR YÖNETİCİLERİNİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ, YAŞAM DOYUMU ve PSİKOLOJİK İHTİYAÇ DOYUMUNDA DENGE DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

TOLGA CEYLAN

YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ANABİLİM DALI

TEZ DANIŞMANI: DOÇ.DR. EBRU ARAÇ ILGAR

Bu araştırmanın amacı, spor kulüplerinde görev alan yöneticilerin psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve psikolojik ihtiyaç doyumu düzeylerinin incelenmesidir.

Araştırma grubunu Hatay Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu ve Hatay Gençlik ve Spor İl Müdürlüğüne bağlı olan spor kulüplerinden 242 spor yöneticisi oluşturmaktadır. Katılımcılara kişisel bilgileri toplamak amacıyla “Kişisel Bilgi Formu”, Telef (2013) tarafından Türkçeye uyarlanan “Psikolojik İyi Oluş Ölçeği”, Dağlı ve Baysal (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan Yaşam Doyumu Ölçeği” ve Kardaş ve Yalçın (2018) tarafından Türkçeye uyarlanmış olan “Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği” uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 15.0 paket programına işlenerek analiz işlemleri yapılmıştır. Verilerin analizinde, demografik özellikleri tanımlamak için sayı yüzde dağılımı ve tanımlayıcı istatistikler yapılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğuna Skewness ve Kurtosis değerleri ile bakılmıştır (Skewness ve Kurtosis değerleri -1,5 ile +1,5 arasında). Verilerin analizinde tek yönlü Varyans Analizi T testi, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır. Ölçekler arasındaki ilişkiyi değerlendirmede ise Pearson korelasyon analizi ve regresyon analizi yapılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeğinden algıladıkları puanların spor yöneticilerinin yaş, medeni durum, meslek, eğitim, yöneticilik süresi, gelir, sigara kullanımı, kaygılı bir insan olma değişkenlerine göre farklılaştığı; Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının medeni durum, gelir, alkol kullanımı, kaygılı ve stresli bir insan olma değişkenlerine göre farklılaştığı görülmüştür. Analiz sonucunda anlamlı bir regresyon modeli ve psikolojik iyi oluş değişkenindeki varyansın %37’sinin ilişkisellik, yeterlik ve özerklik alt boyutları tarafından açıklandığı bulunmuştur. Bu bulgulara göre, ilişkisellik, yeterlik ve özerklik alt boyutları psikolojik iyi oluşu olumlu ve anlamlı olarak yordamaktadırlar.

2022, xi+80 sayfa

ANAHTAR KELİMELELER: Psikolojik İyi Oluş, Yaşam Doyumu, Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge, Spor Yöneticisi

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

INVESTIGATION of THE BALANCE LEVELS of SPORT MANAGERS IN PSYCHOLOGICAL WELLBEING, LIFE SATISFACTION and PSYCHOLOGICAL NEED SATISFACTION

TOLGA CEYLAN

**YOZGAT BOZOK UNIVERSITY
GRADUATE EDUCATION INSTITUTE**

DEPARTMENT of PHYSICAL EDUCATION and SPORTS

SUPERVISOR: ASSOC. PROF. DR. EBRU ARAÇ ILGAR

The aim of this research is to examine the psychological well-being, life satisfaction and psychological need satisfaction levels of the managers working in sports clubs.

The research group consists of 242 sports managers from the sports clubs affiliated to Hatay Amateur Sports Clubs Federation and Hatay Youth and Sports Provincial Directorate. In order to collect personal information from the participants, "Personal Information Form", "Psychological Well-Being Scale" adapted into Turkish by Telef (2013), Life Satisfaction Scale adapted into Turkish by Dağlı and Baysal (2016), and "Satisfaction with Life Scale" adapted into Turkish by Kardaş and Yalçın (2018). The Balance in Psychological Needs Satisfaction Scale" was applied. The obtained data were processed into the SPSS 15.0 package program and analyzed. In the analysis of the data, number percentage distribution and descriptive statistics were made to define the demographic characteristics. The conformity of the data to the normal distribution was checked with Skewness and Kurtosis values (Skewness and Kurtosis values ranged from -1.5 to +1.5). One-way Analysis of Variance T test, Mann Whitney U and Kruskal Wallis tests were used in the analysis of the data. Pearson correlation analysis and regression analysis were used to evaluate the relationship between the scales.

As a result of the research, it was found that the scores they perceived from the Balance in Psychological Needs Satisfaction Scale differed according to the variables of age, marital status, occupation, education, duration of management, income, smoking, and being an anxious person; It was observed that the scores of the Psychological Well-Being Scale differed according to the variables of marital status, income, alcohol use, and being an anxious and stressed person. As a result of the analysis, it was found that 37% of the variance in a significant regression model and psychological well-being variable was explained by the sub-dimensions of relationality, competence and autonomy. According to these findings, relatedness, competence and autonomy sub-dimensions predict psychological well-being positively and significantly.

2022, xi+80 page

KEYWORDS: Psychological Well-Being, Life Satisfaction, Balance in Psychological Need Satisfaction, Sports Manager

İÇİNDEKİLER

LİSANSÜSTÜ TEZ ONAY FORMU	ii
TEZ BEYANI.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
SİMGELER ve KISALTMALAR	x
ÖNSÖZ	xi
GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	6
2.1. Spor ve Yönetim	6
2.1.1. Spor ve Yönetim İlişkisi	6
2.1.1.1. Spor Yöneticisinin Tanımı.....	7
2.1.1.2. Spor Yönetimi.....	8
2.1.2. Türkiye’de Spor Yönetimi	9
2.1.2.1. Kulüplere Dayalı Merkezi Teşkilatlanmalar.....	9
2.1.2.1.1. 1922-1936 Dönemi Spor Yönetimi (TİCİ)	9
2.1.2.1.2 1936-1938 Dönemi Spor Yönetimi (TSK)	11
2.1.2.2. Devlete Dayalı Spor Teşkilatlanması ve Değerlendirilmesi.....	11
2.1.2.2.1. 1938-1986 Dönemi Spor Yönetimi.....	11
2.1.2.2.2. 1986-2011 Dönemi Spor Yönetimi.....	12
2.1.2.2.3. 2011 ve Sonrası Spor Yönetimi	12
2.2. İyi Oluş	13
2.2.1. Öznel İyi Oluş	14
2.2.2. Psikolojik İyi Oluş	15
2.2.2.1. Ryff’in Çok Boyutlu Psikolojik İyi Oluş Modeli	16
2.2.2.1.1. Öz Kabul.....	17
2.2.2.1.2. Diğerleriyle Olumlu İlişkiler	17
2.2.2.1.3. Özerklik	17
2.2.2.1.4. Çevresel Hâkimiyet.....	18
2.2.2.1.5. Yaşam Amaçları	18

2.2.2.1.6. Bireysel Gelişim	18
2.3. Yaşam Doyumu	19
2.3.1. Kavram.....	19
2.3.2. Yaşam Doyumunu Etkileyen Faktörler	20
2.4. Psikolojik İhtiyaç Doyumu	22
2.4.1. Kavram.....	22
2.4.2. Öz Belirleme Kuramı.....	24
2.4.2.1. Özerklik	24
2.4.2.2. Yeterlik	25
2.4.2.3. İlişkili Olma	25
3. MATERYAL ve YÖNTEM	26
3.1. Araştırma Modeli	26
3.2. Araştırma Grubu	26
3.3. Verilerin Toplanması	26
3.4. Veri Toplama Araçları	26
3.4.1. Kişisel Bilgi Formu.....	26
3.4.2. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİOÖ).....	27
3.4.3. Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ)	28
3.4.4. Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği (PİDDÖ)	29
3.5. İşlem.....	30
3.6. Verilerin Analizi	30
4. BULGULAR.....	32
5. SONUÇ ve ÖNERİLER	47
6. KAYNAKÇA.....	58
EKLER.....	70
EK 1. Kişisel Bilgi Formu	70
EK 2. Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği (PİDDÖ)	72
EK 3. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİOÖ)	73
EK 4. Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ)	74
EK 5. Ölçek İzinleri	75
EK 6. Hatay Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü (Dilekçe)	78
EK 7. Hatay Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü (Kulüp Sayısı).....	79
ÖZGEÇMİŞ	

TABLULAR LİSTESİ

<u>Tablo</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 4.1. Katılımcıların sosyo - demografik özellikleri.....	32
Tablo 4.2. Katılımcıların Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği puan ortalamaları dağılımları	34
Tablo 4.3. Katılımcıların Yaş Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması	34
Tablo 4.4. Katılımcıların Medeni Durum Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması	35
Tablo 4.5. Katılımcıların Meslek Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması.....	35
Tablo 4.6. Katılımcıların Eğitim Durumu Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması	36
Tablo 4.7. Katılımcıların Yönetici Olarak Çalışma Yılı Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması	36
Tablo 4.8. Katılımcıların Gelir Düzeyi Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması.....	37
Tablo 4.9. Katılımcıların Profesyonel ya da Amatör Sporcu Olma Durumu Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması.....	37
Tablo 4.10. Katılımcıların Aktif Olarak Spor Yapma Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması	38
Tablo 4.11. Katılımcıların Sportif Bir Organizasyon Sırasında Saldırıya Uğrama Durumu Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması.....	38
Tablo 4.12. Katılımcıların Alkol Kullanma Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması	39
Tablo 4.13. Katılımcıların Sigara Kullanma Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması	39
Tablo 4.14. Katılımcıların Kaygılı Bir İnsan Olma Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması	40

Tablo 4.15. Katılımcıların Stresli Bir İnsan Olma Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması	40
Tablo 4.16. Katılımcıların Sosyo-demografik özellikleri ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği ortalama puanlarının karşılaştırılması	41
Tablo 4.17. Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği Alt Boyutları ile Psikolojik İyi Oluş ve Yaşam Doyumu Ölçekleri arasındaki korelasyonlar	45
Tablo 4.18. Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği Alt Boyutları ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği arasındaki ilişkiyi açıklayan Lineer Regresyon Analiz sonuçları	46

SİMGELER ve KISALTMALAR

BTGM	: Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü
BTK	: Beden Terbiyesi Kanunu
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
GSB	: Gençlik ve Spor Bakanlığı
KBF	: Kişisel Bilgi Formu
PİDDÖ	: Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği
PİOÖ	: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği
SHGM	: Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
TİCİ	: Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı
TL	: Türk Lirası
TSK	: Türkiye Spor Kurumu
VB	: Ve Benzeri
YDÖ	: Yaşam Doyumu Ölçeği

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim süresince değerli bilgileriyle bana ışık tutan, bu tezin hazırlanma sürecinde beni yönlendiren, çözüm yolları sunan, her türlü ilgisini ve desteğini gösteren, yaklaşımı ve insani ilişkileriyle her zaman örnek alacağım değerli danışmanım Doç. Dr. Ebru ARAÇ ILGAR'a teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimi hedefimi belirlememde bana yol gösteren, akademik bilgileriyle katkı sağlayıp, tecrübeleriyle beni aydınlatan başta Doç. Dr. Veysel TEMEL olmak üzere, Doç. Dr. Kazım NAS'a, Prof. Dr. Murat TEKİN'e, Doç. Dr. Sefa Şahan BİROL'a, Doç. Dr. Elif BİROL'a ve Prof. Dr. Selahattin AKPINAR'a sonsuz teşekkür ederim.

Bu süreçte her zaman yanımda olan, her türlü desteğiyle beni motive eden, sevgisini ve inancını bana göstererek kararlı bir duruş sergilememe yardımcı olan değerli kız arkadaşım Duygu MANSUROĞLU'na sonsuz teşekkür ederim.

Bu çalışmaya gönüllü olarak katılan tüm spor yöneticilerine ve veri toplamamda bana sabırla yardımcı olan, her an yanımda olup desteklerini esirgemeyen çocukluk arkadaşlarım Mehmet Ali GÜZELYÜZ, Mehmet Ali YILMAZ ve katkıları olan diğer tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Son olarak beni bu günlere getiren, aldığım her kararda bana inanıp beni destekleyen, güçlü durabilmem için elinden gelenin fazlasını yapmaya çalışan, sevgisini ve desteğini koşulsuz gösteren annem Semra CEYLAN'a, paylaşmayı ve birlikte güçlü olmanın ne demek olduğunu öğrendiğim çok değerli kardeşim Taner Ceylan'a ve bana güçlü bir şekilde ayakta durmayı öğreten, cesareti aşıl原因, her şeyin temelini sevgi ve inanç olduğunu öğreten babam (merhum) Alamettin CEYLAN'a sonsuz teşekkür ederim.

Tolga CEYLAN

Temmuz-2022

GİRİŞ

Bu bölümde, çalışmanın ele aldığı problem, araştırmanın amacı, alt problemler, araştırmanın önemi, araştırmanın sayılıları, sınırlılıkları ve araştırma ile ilgili tanımlara yer verilmiştir.

Problem Durumu

Spor, günümüzde dünyanın her yerinde en çok tercih edilen, kullanım alanı açısından en geniş, kalkınma aracı olarak da işlevselliği olan popüler bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Multidisipliner bir yapıya sahip olması bilimin de bir parçası olmasına ve bir sektör haline gelebilmesine neden olmuştur. Hatta eğitim, turizm, ekonomi, giyim gibi birçok alanı kapsıyor olabilmesi kendisine yardımcı sektörler oluşturan sosyal bir kurum haline gelmesine vesile olmuştur. Başka bir açıdan bakıldığında spor; gerek sosyal gerek maddi açıdan alt sınıfta kalmış olan insanların gelişebilmesi ve seviye atlayabilmesi için en çok tercih edilen etkenlerden biri olmuş, ülkelerin kalkınabilmeleri adına da çok önemli bir fırsat olarak görülmüştür (Yazıcı, 2014).

Spor, modern toplumların her kesiminde etkin bir şekilde var olan sosyal bir kurumdur. Toplumunu var eden en önemli unsurlardan biri ise bireydir. Bir toplumun modern olduğu ancak bireylerinin sağlıklı, eğitim seviyesi yüksek, sosyal ve kültürlü olmasıyla düşünülebilir. Sporun da bu amaçlara hizmet ettiği düşünülürse, modern toplumların oluşmasında çok önemli bir yere sahip olan sosyal bir olgu olduğunu söylemek mümkündür. Bu bağlamda bakıldığında sporun bilinçli olarak yaygınlaştırılması, insanların spor yapması ve gelişmişlikle arasında bir paralelliğin olduğu söylenebilir (Yetim, 2000).

Sporun evrensel ve her konuda güçlü bir yapıya sahip olması sistemsel yapının oluşmasına ve bu yapıların doğru bir şekilde işlevsellik göstermesi konusunda bir ihtiyaç doğurmuştur. Bu ihtiyacın giderilmesi ise yöneticilerin bilgi ve birikimiyle mümkün olabilecek bir durumdur. Sporun kendi içinde de sektörleşebilmesi, spor yöneticisi kavramını ortaya çıkarmış ve bu alanda gelişim gösterilmesinin istenmesi ayrı bir bilim dalının oluşmasına neden olmuştur.

Bir spor yöneticisi organizasyonun hedefleri doğrultusunda eldeki kaynakları en doğru ve fayda sağlayacak şekilde kullanması gerekir. Bu kaynaklar genel olarak insan, ekonomi, fiziksel ve bilgi içerikli kaynaklardır. Başarılı yöneticilerin ortak özellikleri bu

kaynakları en doğru şekilde kullanmalarınıdır. Bunları yaparken zekâ, çalışkan olma, üretken olma gibi özellikleri sergileyebilmeleri onları ayrıcalıklı kılan diğer özellikler olarak görülmektedir (Lussier ve Kimball, 2009).

İnsanlar kendileriyle ilgili bazı düşünceler içerisinde olabilirler. Bu düşünceler genellikle kendisinin nasıl görüldüğü, hissiyatlarının ne yönde olduğu, kendisiyle ilgili tutumunun ne olduğuyla ilgilidir ve bu durum kendi yaşantılarını etkilemektedir. Kişinin kendisine karşı bu tür yaklaşımları kendisini etkilerken aynı zamanda etrafındaki insanlarla olan ilişkilerini de etkileyebilmektedir (Küçük, 2020). İnsanların kendileriyle ilgili düşünceleri onlarda bir psikoloji oluştururken, bu psikolojinin hangi yönde bir eğilim göstereceği ve çevresine nasıl yansıtacağı, bu çevreyle ve kendisiyle olan iletişiminin hangi seviyede etkileneceği kişinin psikolojik iyi oluşunu tanımlayacaktır.

Bradburn'e (1969) göre pozitif psikolojinin önemli parçalarından biri olan psikolojik iyi oluş, pozitif ve negatif duygulanım arasındaki uyumun bir sonucudur. Pozitif duygulanımın negatif duygulanıma kıyasla fazla olduğu durumlarda psikolojik iyi oluş da yüksek olacaktır; negatif duygulanımın pozitif duygulanımdan fazla olduğunda ise düşük seviyede bir psikolojik iyi oluş oluşacaktır.

Yaşam doyumunun kavramsal tanımı yapılırken güçlük çekilse de bireyin kendi yaşantısını bütünüyle bir değerlendirmeye alırken olumlu yönde bir sonuç elde etmesi, onun yaşam doyumunu ifade etmektedir. Bir diğer söyleyişle, bireyin kendi iradesinde olan, kendisinin yönlendirdiği yaşantısından ne kadar memnun kaldığı anlamına gelmektedir. Kavramın özü kişinin hayatına dair duyguları barındırmaktadır (Aşan ve Erenler, 2008).

Kişinin hayatı boyunca sergilediği hareketler, gösterdiği tutum, psikolojik ihtiyaçlarına göre şekillenmektedir. Psikolojik ihtiyaçların üç unsuru olan özerklik, yeterlik ve ilişkili olma, birbirlerinden etkilenirler; bu ihtiyaçlardan birinin karşılanması durumunda diğer ihtiyacın doyumunu için olumlu yönde bir etkinin olacağı söylenebilir (Osterman, 2000). İnsanların psikolojik yönden ihtiyaçlarını giderebilmeleri, sosyal çevrelerine uyum sağlayabilmeleri, hem özel hayatlarına hem de iş hayatlarına doğrudan bir etki sağlayacaktır.

İnsanların sportif anlamda istek ve arzuları sonucunda spor bir endüstri olabilmiş, bu alanda sistemin gelişip ilerleyebilmesi için spor yöneticilerine ihtiyaç duyulmuştur. Özellikle sportif faaliyet gösteren oluşumlar (Futbol kulübü, jimnastik kulübü, atletizm

kulübü vb.) doğrudan insana hizmet ettiği için bu tür spor oluşumlarının ekonomi, sağlık, kültür gibi birçok alanda sorumlulukları artmaktadır. Zihinsel ve ruhsal yönden belli bir doyumu elde edememiş spor yöneticilerinin bilgi, donanım ve tecrübe gibi özelliklerinin iyi seviyede olmasına rağmen faaliyet ve katkı anlamında bir takım güçlükler çekebileceği düşünülmektedir. Spor yöneticilerinin psikolojik iyi oluş durumu, yaşam doyumu veya psikolojik ihtiyaç doyum seviyelerinin düşük olması, görev aldıkları örgüte fayda sağlamaları veya örgüt çıkarları doğrultusunda hareket edebilmeleri gibi işlevsel durumlarda güçlük çekmelerine neden olabilir. Birbirine etkisi olan bu psikolojik unsurları üst seviyede olması hem spor yöneticisine ardından da faaliyet gösterdiği spor oluşumuna doğrudan katkı sağlayabilir. Bu bağlamda spor yöneticilerinin psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve psikolojik ihtiyaç doyumunda denge düzeylerinin incelenmesi alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, spor kulüpleri yöneticilerinin psikolojik doyumunda denge, psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumlarının birbirleriyle ilişkilerini ortaya koymak, bu doğrultuda durum değerlendirmesi yapmak ve konu hakkında literatüre katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi

Örgüt kavramına genel bir bakış açısı getirerek yorum yapmak gerekirse, insanlardan oluşan sosyal bir varlık olarak tanımlayabiliriz. Bu örgütsel yapıların sorumluluğunu alan yöneticiler ise, belli bir hedef doğrultusunda bir araya gelmiş insanları hedeflerine iyi bir uyum içerisinde en uygun ve doğru şekilde ulaşılabilmeleri için onları yönetmekle yükümlü kişilerdir (Sunay, 2009). Kamu yönetiminin bir parçası olan spor yönetimi, sporun tüm dünyada önemli bir yere sahip olmasından dolayı örgütlenme ve yönetilebilme konusunda da ayrı bir öneme sahip olmuştur.

Evrensel bir gerçek olan sporun, belirli hedefler doğrultusunda amaçlara yönelik faaliyetler gösterebilmesi için doğru ve planlı yönetilmesi gerekmektedir. Bu yüzden yöneticilerin, yöneticilik faaliyetlerinin yerine getirirken, karar alırken veya planlama yaparken nasıl bir tutum sergileyecekleri oldukça önemlidir. Spor kulüplerinin sorumluluğunu üstlenen spor yöneticilerinin yaşamlarıyla ilgili düşüncelerinin olumlu yönde olması bu bağlamda gerekli olan bir durumdur. Psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve psikolojik ihtiyaç doyum gibi psikolojik faktörlerin belli bir seviyede olmasının, spor

yönetimi çerçevesinde doğrudan bir etkiye sahip olması yapılacak olan bu çalışmanın önemini arttırmaktadır.

Spor yöneticilerinin, spor hizmet ve faaliyetlerinin sevk ve idaresinde psikolojik faktörlere bağlı olarak tutum sergiledikleri bilinmektedir. Spor yönetimi alanında bu konuyla ilgili alan yazın incelendiğinde, yapılan çalışmaların sayısının az olmasından dolayı, bu araştırmanın spor yönetimi alanına katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Araştırmanın Sayıltıları

- Katılımcılar veri toplama araçlarını içtenlikle ve uygun şekilde cevaplandırmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma Hatay Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu'na ve Hatay Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'ne bağlı spor kulüplerinin yöneticileri ile sınırlandırılmıştır.

Tanımlar

Psikolojik İhtiyaç: İyi oluş ve gelişim sürecinde insanlarda farklı psikolojik sorunlar veya hastalıklar oluşmaması için gereksinim olarak görülebilecek ve sağlıklı gelişim için ihtiyaç duyulan insan doğasının özünde olan psikolojik faktörlerdir (Zhang, 2008).

Psikolojik İyi oluş: Bireyin yaşamında kendini geliştirme, başkalarıyla nitelikli ilişkiler içerisinde olabilme, hedefler koyup sürdürebilme gibi varoluşsal faktörleri idare edip, yönetebilme olarak tanımlanmıştır (Telef, 2013).

Spor Yöneticisi: Spor hizmet ve faaliyetlerinin sevk ve idaresinden sorumlu, bağlı olduğu spor kurumunun hedeflerine göre hareket eden, diğer çalışanlara sorumluluk verip iş bölümü yapan, kurum içinde işbirliğini sağlayıp ortak hareket ederek başarıya ulaşmayı amaçlayan kişidir (Yetim ve Şenel, 2001).

Yaşam doyumu: Kişinin beklentilerinin gerçek yaşamla kıyaslanmasıdır. Kişinin yapmış olduğu kıyaslama kendine has olup, değerlendirme sürecinde etkili olan şey kişinin hayatı nasıl anlamlandırdığıdır (Beyhan, 2018).

Alt problemler

Spor yöneticilerinin psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve psikolojik ihtiyaç doyumunda denge düzeyleri

Yaş,

Medeni durum,

Meslek,

Eğitim durumu,

Yöneticilik yapma süresi,

Gelir düzeyi,

Sporculuk geçmişi (profesyonel, amatör, sporcu olmadım),

Aktif spor hayatı,

Sportif organizasyon sırasında saldırıya uğrama,

Alkol kullanım düzeyi,

Sigara kullanım düzeyi,

Kaygı, stres ve saldırganlık düzeyi değişkenlerine göre anlamlı bir değişim göstermekte midir?

Spor yöneticilerinin psikolojik iyi oluş düzeyleri, yaşam doyumu düzeyleri ve psikolojik ihtiyaç doyumunda denge düzeylerinin birbirine etkisi ne düzeydedir?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Spor ve Yönetim

2.1.1. Spor ve Yönetim İlişkisi

Spor, sağlığın fiziksel ve psikolojik açıdan gelişmesine yardımcı olan, zihinsel ve motorik anlamda hedeflenen bir seviyeye getiren, kişinin sosyal yaşantısındaki davranışlarını düzenleyen biyolojik, pedagojik ve sosyal bir olgudur. Sporun sosyal bir olgu olması yönünden bakıldığında, geniş kitlelere hitap edebilmesi sadece sosyal yönden değil ekonomik yönden de önemli olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda insan gücünü doğru ve sağlıklı bir şekilde kullanılması oyun, eğlence ve yarışma gibi organizasyonların gerekliliğini meydana getirmiştir. Sporun sağlık, sosyalleşme, iş verimi yüksek bir toplum, gelecek kaygısı olmayan yaratıcı bir gençlik gibi birçok sosyal olgunun temelini oluşturuyor olması da bilinen bir gerçektir (Yetim, 2014).

Spor, tarihsel süreçte ilk olarak insanların gruplar halinde hareket etmeye başlamalarıyla karşımıza çıkmıştır. Özellikle fiziksel gücün önemli olduğu savaş dönemlerinde spor, savaşa hazırlanma sürecini oluşturmaktaydı. Sporun tarihsel çerçevede tanımına bakıldığında, rekabet temeline dayalı, savaşçı güçlerin gelişmesine vesile olan belli bir düzene sahip oyun şeklidir (Erkal, 1978). Tarihsel süreç içerisinde sporun belli amaçlar doğrultusunda kullanılması, gelişimin ve kontrolün sağlanabilmesi için belli bir düzen ve sistem içerisinde yönetilme ihtiyacını doğurmuştur.

Belirli bir amaç doğrultusunda ortak hedefler edinmek üzere bir araya gelindiğinde yönetim oluşmaya başlar ve bu durum toplumun her alanında görülmesi mümkündür. Hatta toplumda herhangi bir yönetimin içinde olmayan insan yoktur. Bu da toplumdaki her bir vatandaşın toplumsal bir organizasyon içerisinde yer aldığı göstergesidir. Yönetimin geniş kitleleri ilgilendiren bir olgu olması, tüm bireylerini doğrudan ilgilendirmesi, hatta devlet kavramıyla iç içe olması nedeniyle yönetim birçok bilim dalının incelediği bir kavram olmuştur. Bunun sebeplerinden biri de insan gereksinimlerinin sınırsızlığı sadece tek bir yönetimin çözebileceği bir durum değil, farklı alanlardaki yönetimlerle giderilebilecek bir durumun olduğunun bilinmesidir (Karakullukçu, 2008).

Kamu yönetiminin bir kolu olan spor yönetimi, kamu yönetiminin spora uyarlanması olarak yorumlanmaktadır. Spor yönetimi, kamu yönetiminin ihtiyaçlar

doğrultusunda ortaya koyduğu sportif anlamdaki tüm aktivite ve hizmetlerin amaçlarını gerçekleştirmenin yanı sıra devletin spor alanındaki hedef ve amaçlarını da yerine getirmekle görevlidir. Spor alanında yürütülen bu tür faaliyetler amaç ve işlevsellik açısından bakıldığında, spor yönetiminin özelliklerini meydana getirmektedir (Devecioğlu, Çoban, ve Karakaya, 2014).

Birçok alanda olduğu gibi insanların sportif anlamdaki belli istek ve arzuları (eğlence, oyun, fiziksel aktivite) neticesinde, sporun idare edilmesi ve yönetilmesi kaçınılmaz bir durum olmuş ve bunun sonucunda spor yönetimi olgusu hayatımızın bir parçası olmuştur. Bununla birlikte yönetimin önemli parçası olan yönetici kavramı karşımıza spor yöneticisi olarak çıkmıştır.

2.1.1.1. Spor Yöneticisinin Tanımı

Yönetici, parçası olduğu örgütün etkin ve verimli bir şekilde amaçlarına ulaşmasını sağlayan, akılcı bir tutum sergileyen aynı zamanda belli bir tecrübeye ve donanıma sahip olan kişidir (Yetim, 1996). Örgütün sistemini oluşturan, bu sistemin her bir parçasının doğru bir zamanlamayla ve doğru bir iş bölümüyle işlemlerini sağlayan kişi veya kişiler yönetici olarak adlandırılmaktadır.

Sanayileşme ile birlikte yönetim anlayışının gelişmesi, beraberinde yöneticiliğin öneminin artmasına neden olmuştur. Genel olarak tercih edilen yöneticiler, üretime katılacak olan insanları en etkin ve verimli bir şekilde kullanabilen, sorumlu olduğu kurum veya kuruluşa en üst seviyede fayda sağlayabilen tecrübeli ve özellikli yöneticiler olduğu bilinmektedir. Günümüze geldiğinde ise bilgi çağının etkisiyle birçok alanda ciddi değişimlerin meydana gelmesi, yönetici ihtiyacında da birçok değişikliği beraberinde getirmiştir. Bilgiye ulaşma konusunda hızlı olup zamandan tasarruf edebilen, elde ettiği bilgiyi ihtiyaçlar doğrultusunda özdeşleştirerek kullanabilen, sonuçları ise amaca yönelik bir şekilde kullanabilen, bilgi birikimi üst düzey yöneticilere ihtiyaç duyulmaktadır (Gündoğdu ve Sunay, 2006).

Spor yöneticisi, spor hizmeti ve faaliyeti yürüten kurum ve yapılanmalarda hedeflenen amaçlara yönelik hareket edilmesini sağlayan, sorumluluk alarak sistemin işlemlerini hedefleyen kişidir (Donuk, 2005). Spor yöneticisinin bağlı oldukları kurumun amaçlarına göre hareket edebilecek, güncel gelişmeleri takip edip adapte olabilecek,

kurumunu her zaman bir adım öne taşıyabilecek kabiliyette olması beklenir (Güçlü, Yaman, ve Yenel, 1996).

Spor yöneticileri sorumlu oldukları kurum, kuruluş, organizasyon veya spor kulüplerinin yönetim biçimleri konusunda yaratıcı ve girişken olmaları, spor yönetiminin gelişmesi için oldukça önemlidir. Spor organizasyonları mevcut dönemin gelişmelerine ve şartlarına uyum sağlayarak her geçen gün yenilikçi bir yaklaşımla geliyor, bu da her bir spor kurum ve kuruluşunun rekabet sonucunda gelişmesini neden oluyor (Ambreen, Chhabra, ve Banerjee, 2021).

Spor yöneticilerininin mesleki tecrübelerini, kişisel nitelik ve özelliklerini doğru bir şekilde kullanmaları başarılı olabilmeleri için önemlidir. İnsan ilişkileri güçlü, duruma ve zamanlama göre doğru karar alma, hakikatten yana olma, kendi iradesiyle sorumluluk alabilme, yönetsel odak, fiziksel uygunluk, yönetim tekniklerini uygulayabilme, entelektüel olma vb. gibi özellikler, bir spor yöneticisini sahip olması gereken en belirgin özelliklerdir (Yetim ve Şenel, 2001).

2.1.1.2. Spor Yönetimi

Planlama, örgütleme, yürütme, koordinasyon ve denetim gibi temel fonksiyonlara sahip olan yönetim, birçok alanda kullanılmaktadır. Tüm yönetim çeşitlerinin temel ilkelerinden olan bu fonksiyonların, spor yönetimi ve organizasyonları için de geçerli olduğu bilinmektedir. Bu yüzden spor yönetimi, genel yönetim prensiplerinin spora uyarlanması olarak ifade edilebilir (Sunay, 2009).

Devletin göz ardı edemeyeceği unsurlardan biri spordur. Bunun nedeni ise fiziksel ve psikolojik açıdan pozitif bir toplum oluşturmak, devletlerin temel vazifelerindedir. Devletlerin spor yapılanması, yönetime katılma şekilleri ve yönetim yaklaşımları, spor yönetiminin gelişmesi için önem arz etmektedir. Sporun gelişmesinde devletlerin her türlü desteğine ihtiyaç vardır, aksi halde spor geliştirilemez ve yönetilemez (Gök ve Sunay, 2010).

Devletin yanı sıra özel sektörde de sportif faaliyetlerin var olduğu, ve bu faaliyetlerin spor yöneticileri tarafından idare edildiği bilinmektedir. Spor yönetiminin gelişmesiyle birlikte spor endüstrisi önem kazanmış ve bir çok faaliyet alanı oluşmuştur.

Durdova (2012)'ya göre sporda girişimcilik faaliyetleri incelendiğinde, reklam hizmeti vermek, spor sahaları veya mekanları kiralamak, içecek satmak, eğlence ve sergi

niteliğinde etkinlikler düzenlemek, konaklama hizmetleri sunmak, danışmanlık hizmeti vermek, spor araç-gereçleri satmak, rejenerasyon ve rahatlama (yenilenme, dinlenme, gevşeme), hareket becerilerini geliştirme ve hizmet içi eğitim vermek en sık tercih edilen alanlardır. Buradan da anlaşılacağı gibi evrensel ve multidisipliner yapıya sahip olan spor, endüstrileşerek birçok alanda hizmet sunan önemli bir yapı haline gelmiştir. Bu hizmet anlayışı spor yönetimi kavramının genişlemesine ve beraberinde bu organizasyonun planlanmasını, örgütlenmesini, işleyişini ve devamlılığını kontrol edecek, denetiminin yapılmasını sağlayacak olan spor yöneticiliği kavramını getirecektir.

2.1.2. Türkiye’de Spor Yönetimi

Devletler sporun her yönden işlevsel bir yapıya sahip olmasından dolayı kontrolün elinde olması ve sporun gelişmesi, toplumun her kesimine ulaşması için yasal dayanağı olan teşkilatlanmalar oluşturur. Devletin spor anlayışını benimsemesi ve katkı sağlamak istemesi bu tür yapılanmaların, sporun kitleler üzerinde pozitif etkisinin görülmesi sonucunda planlandığı söylenebilir. Aksi halde devlet desteğinden mahrum kalan spor geliştirilemez, toplumun her kesimine ulaştırılamaz. Türkiye’de sporun ve spor yönetiminin birçok ülkede olduğu gibi yasalarla, hükümet programlarıyla, kalkınma planlarıyla desteklendiği ve kontrolünün sağlandığı bir yapıda olduğu görülmektedir (Gündoğdu ve Sunay, 2018; Yetim, 2005).

Türkiye’de spor yönetimi incelendiğinde, 1938 yılında kurulan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü döneminden bu yana sadece bağlı olunan kurumlarda değişikliğe gidilmiş fakat yapısal olarak herhangi bir değişime uğramamıştır. Bu dönemin öncesinde kurulan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (1922-1936) ve Türk Spor Kurumu (1936-1938) dönemi ise yapısal olarak farklılık göstermektedir (Alev, A. Alemdar, U. Alemdar, Yaman, ve Sığırtmaç, 2021).

2.1.2.1. Kulüplere Dayalı Merkezi Teşkilatlanmalar

2.1.2.1.1. 1922-1936 Dönemi Spor Yönetimi (TİCİ)

Türkiye’de spor yapılanmasının temelleri Yusuf Ziya Öniş’in İsviçre’de eğitim sürecinde eline geçen İsviçre Spor Teşkilatı Tüzüğü’nü Türkiye’ye getirmesiyle başlamıştır. Ali Sami Yen, Nasuhi Esat Baydar ve Burhan Felek ile beraber tüzüğün tercümesi yapılmıştır. Ali Sami Yen, Nasuhi Esat Baydar ve Burhan Felek’in çabalarıyla

birçok spor kulübü temsilci, Türk sporu adına bir ilki gerçekleştirmek üzere bir araya gelerek Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'nın (TİCİ) kurulması için gerekli çalışmaları başlatmışlardır. İsviçre Federasyonu'nun benzer bir uyarlaması yapılarak kurulacak olan bu teşkilat, İstanbul'da bulunan spor kulüpleri temsilcilerinden oluşmuştur. 1922 yılında Kurtuluş Savaşı'nın sona ermesiyle birlikte spordan sorumlu tek kuruluş olarak tanınmıştır. Türkiye Cumhuriyeti, kurulmasının ardından milletlerarası spor yarışmalarına ilk olarak bu dönemde katılmıştır. TİCİ döneminde Türk halkına pek yakın olmayan atletizm, yelken, voleybol, eskrim, tenis, gibi branşlar desteklemiş ve oynanması sağlanmıştır (Canşen, 2015).

Spor ve spor örgütlenmeleri, devlet yönetimine karşı özerk aynı zamanda da kulüpler özelinde sorumluluk alarak faaliyet yürüten bir yapıda olmaları gerekmektedir. TİCİ yapısal ve işlevsel olarak kendi sistemini yürütürken, ülkenin bu örgütlenmeden vatan savunması için faydalı olabilecek gençlerin yetiştirilmesi gibi beklentileri de oldu. Devlet 1924'te Paris'te düzenlenen olimpiyatlara katılabilmek için TİCİ'ye maddi destekte bulunmaya başlamış ve her yıl bunu devam ettirmiştir. Fakat bu süreçte TİCİ'nin ekonomik anlamda devlete olan bağlılığı kendi özerkliğinin sıkıntıya girmesine neden olmuş, ardından da sportif anlamda otoritede sıkıntılar yaşamıştır. İçinden çıkılmaz hale gelen bu problemlerin ardından TİCİ'nin yerine ülke savunmasında yeterlilik gösterebilecek genç bireyler yetiştirmek ve Türk Kuşu Teşkilatı'nı kurmak gibi devlete yönelik hedefleri olan Türk Spor Kurumu (TSK) kurulmuştur (Ekenci ve Serarslan, 1997).

TİCİ'nin kendi tarihsel sürecine bakıldığında:

22 Mayıs 1922 yılında kurulmuştur.

16 Şubat 1923 yılında kuruluş kongresi yapılmıştır.

5-12 Eylül 1924 yılında ilk genel kongre yapılmıştır.

13-18 Şubat 1936 yılında son kongre yapılmıştır (Özmaden ve Özmaden, 2010).

2.1.2.1.2 1936-1938 Dönemi Spor Yönetimi (TSK)

Türk Spor Kurumu (TSK), kuruluş aşamasında herhangi bir bakanlığa bağlı olmayan, kurumu oluşturan alt örgütlerin sorumluluğunu alacak kişilerin seçim yoluyla göreve başladığı, kendine özgü yapıya sahip bir kurumdur. Özerk bir yapısı olan bu kurum, idari ve hizmet faaliyetleri açısından yerinde yönetim ilkesini benimseyerek kurulmuştur (Turkay ve Aydın, 2017).

1936 yılının 13-18 Şubat günleri arasında toplanan sekizinci genel kurulu, alınan kararla Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'nın (TİCİ) ismini Türk Spor Kurumu (TSK) olarak değiştirerek ve son gün kararıyla Cumhuriyet Halk Partisi'ne (CHP) bağlı, Ankara merkezli tüzel kişiliği olan bir kurum olmasına karar vermiştir. TSK kuruluş sürecinde vatani savunmayı temel ilke edinmiş, bu yolda her türlü çabayı gösterebilecek genç sporcu yetiştirmeyi, sporun planlı bir şekilde yayılmasını ve gelişmesini sağlamayı, sporu ulusal ve uluslararası seviyede temsil etmeyi amaçlamıştır. Bu amaçlar doğrultusunda hareket etmeye çalışan TSK bir süre sonra futbol branşında saha ve tribün olaylar yaşamış, halk da bu olayları CHP'ye yüklemişti. Partiye zarar geldiğini düşünen CHP yönetimi bu durumdan rahatsız olmuş, partinin futboldan soyutlanması için devlet otoritesine bağlı bir yönetim anlayışını gündeme getirerek 3530 sayılı yasa ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün kurulmasını sağlamıştır (Gül, 2008).

2.1.2.2. Devlete Dayalı Spor Teşkilatlanması ve Değerlendirilmesi

2.1.2.2.1. 1938-1986 Dönemi Spor Yönetimi

TİCİ ve TSK gibi tecrübelerin yaşandığı bu dönemin ardından, devletin desteğinin olması gerektiği düşüncesi artmış, bu düşünceler doğrultusunda 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu (BTK) çıkarılarak otoritenin devlete dayalı olduğu katma bütçeli ve tüzel kişiliği olan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (BTGM) kurulmuştur. Merkezi yönetim anlayışının baskın olduğu bu kurum 1986 yılına kadar faaliyet göstermiştir (Bayansalduz, 2003).

29 Haziran 1938 yılında 3530 sayılı yasayla bugünkü Spor Genel Müdürlüğü kurulmuş ve başına askeri geçmişi olan General Cemal Tahir Taner getirildi. Bu yasanın verdiği yetkiler kapsamında, Başbakanlığa bağlı bir devlet kuruluşu olarak varlığını sürdüren BTGM, 1942 yılında 4235 sayılı yasayla Milli Eğitim Bakanlığı'na, 1960 yılında

ise yeniden Başbakanlığın bünyesine girdi. 3 Kasım 1969 yılında 2. Demirel Hükümeti'nde Spor Bakanlığı'nın kurulmasıyla, spor işleri ilk kez bakanlık seviyesinde ele alındı ve 6 Şubat 1970 tarihli, 3/707 sayılı Cumhurbaşkanlığı tezkeresiyle Bakanlık kapsamına tamamen girmiş oldu. Türk sporu için yeni bir dönem başlamış ve ilk Spor Bakanı olarak İsmet Sezgin atanmış oldu. 7 Kasım 1982 tarihli Anayasa'da ilk defa spora yer verilerek, spor ve sporcu teminat altına alındı (SHGM, 2021).

2.1.2.2.2. 1986-2011 Dönemi Spor Yönetimi

Türk sporu, 4 Aralık 1983 tarihinde 179 sayılı kanun hükmünde kararnameyle Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı himayesine alındı ve 1986 yılında 3289 sayılı yasayla Beden Terbiye Genel Müdürlüğü olan ismi, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü olarak değişti. 1989 yılında bakanlığa bağlanınca adı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü oldu (SHGM, 2021).

2.1.2.2.3. 2011 ve Sonrası Spor Yönetimi

08/06/2011 tarihli ve 27958 mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 03/06/2011 tarihli ve 638 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile gençlere yönelik faaliyetlerin ön plana çıkarılarak aktif, dinamik ve yaygın bir şekilde ilerletilebilmesi amacıyla Gençlik ve Spor Bakanlığı kurulmuştur. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün ismi, bakanlığın kurulmasının ardından değişmiş, sadece spor yönetiminden sorumlu bir kurum olarak faaliyet göstermek üzere Spor Genel Müdürlüğü ismini almıştır. Taşrada ise Spor Genel Müdürlüğü'ne bağlı Gençlik Hizmetleri, Spor İl ve İlçe müdürlükleri kurulmuştur. 2018 yılında ise Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesiyle birlikte 10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilat Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Spor Genel Müdürlüğü'nün ismi Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiş, Bakanlık Merkez Teşkilatına dâhil edilerek yeni birimler oluşturulmuştur (GSB, 2018).

Spor kulüpleri ve spor federasyonlarının kurulma şekilleriyle ilgili devlet düzenlemeleri bu dönemde yönetmelik ve kanunlarla desteklenmiştir.

Spor kulübü kurmak için öncelikli olarak gerçek veya tüzel en az yedi kişiye ihtiyaç vardır. Bu kişiler kulübün kurucu isimleridir. Daha sonra, hazırlanan kuruluş bildirimine, tüzük ve gerekli olan diğer belgelerle spor kulübünün kurulacağı yerin il müdürlüğüne

başvuru yapılır. Bu belgeler il müdürlüğü tarafından 60 gün içinde incelenir ve eksiklik veya giderilmesi gereken durumlar varsa kuruculara bilgi verilir. Kuruculara eksikliklerin giderilmesi için 60 gün süre verilir ve bu süre içinde eksiklikler giderilmezse başvuru iptal edilir. Herhangi bir sorun yoksa veya eksiklikler giderilmişse spor kulübü il müdürlüğü tarafından spor kulüpleri siciline tescil edilir ve ardından tüzel kişilik kazanılır. Spor kulübünün tüzüğünde yer alması zorunlu olan bazı durumlar vardır. Spor kulübünün adı, amacı, gelir kaynakları, üyelik koşulları ve organları ile geçici yönetim kurulunun yer alması zorunludur. Spor kulüplerinin faaliyet aşamasında ise ilgili spor federasyonuna başvuru yaparak tescil işlemlerinin gerçekleşmesi gerekmektedir. Spor kulüplerinin ayrıca dikkat etmesi gereken bir diğer durum ise kulüp organlarıdır. Spor kulüplerinde bulunması gereken zorunlu organlar ise genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kuruludur. Disiplin, divan, bilim ve sağlık, eğitim, mali, sicil, basın ve halkla ilişkiler gibi farklı amaçlar doğrultusunda organlar oluşturulabilir. Fakat bu organlara zorunlu organların görev, yetki ve sorumlulukları devredilemez. (Spor Kulüpleri ve Spor Anonim Şirketleri Tescil Yönetmeliği, 2022: madde 5-6-7-8)

Spor federasyonlarının kuruluş aşamaları incelendiğinde ise ilgili alanda faaliyetleri yürütmek üzere kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin resmi gazetede yayınlanması gerekmektedir. Resmi gazetede kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin yayınlanmasıyla tüzel kişilik kazanılmış olur. Spor federasyonlarının merkezi Ankara'da olup, merkez teşkilatının organlarını genel kurul, yönetim, denetim, disiplin kurulları ile genel sekreterlik oluşturmaktadır. Yeni kurulan spor federasyonlarının kuruluş ana statüleri Bakanlık tarafından hazırlanır. (Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu, 2022: madde 26)

2.2. İyi Oluş

Sosyal bilimler alanında çalışmalar yürüten bilim insanları, iyi olma durumunun içeriğini detaylıca yorumlayabilmek için birçok çalışma yapmışlardır. İyi olma halini ifade edebilecek birçok sözcüğün olması anlam bakımından bütünüyle aynı olmasa da ilişkisel olarak aralarında bir bağın olduğu söylenebilir. Örneğin, iyi oluş, öznel iyi oluş, psikolojik iyi oluş, olumlu ve olumsuz duygulanım, yaşam kalitesi, yaşam doyumu gibi kavramlar kişinin iyi oluşunu ve olumlu işlevselliğini ifade eder (Özen, 2010).

Albayrak (2013), pozitif psikolojinin önemli konularından biri olan iyi oluşu, iki temel yaklaşımla açıklandığını ifade etmektedir. Bunlardan biri hedonizm diğeri ise

eudemonizmdir. Hedonik yaklaşıma göre iyi oluş, insanın yaşamından aldığı zevk olarak ifade edilmiştir. Bu yaklaşım üzerinden iyi oluşun içeriğine bakıldığında, mutluluğun duygusal boyutunun yanı sıra yaşam doyumunun da bilişsel boyutunu kapsadığı görülmektedir. Eudemonik yaklaşıma göre iyi oluş ise, psikolojik işlevde bulunma olarak ifade edilir ve alan yazında psikolojik iyi oluş olarak karşımıza çıkmaktadır (Keyes, Shmotkin, ve Ryff, 2002). İyi oluşun iki parçası olan öznel iyi oluş ve psikolojik iyi oluş, ortak paydada şekillenen psikolojik yapıları simgelemektedir (Kashdan, Diener, ve King, 2008).

2.2.1. Öznel İyi Oluş

Sosyal bilimciler, farklı adımlar izleyerek öznel iyi oluşun tanımını yapmışlardır. İlk önce dış kriterlere yoğunlaşıp ardından insanların kendi hayatlarıyla ilgili bir değerlendirme yaparken ne tür terimleri tercih ettiklerini ve bu tercihler doğrultusunda nasıl bir değerlendirme yaptıklarının sorusuna odaklanmışlar, son olarak da günlük hayatta kullanılıp, olumlu duygunun olumsuz duyguya oranla yüksek seviyede olduğunu ifade eden terimler üzerinde durmuşlardır (akt. iç. Albayrak, 2013).

Öznel iyi oluş, insanları kendi yaşantısı üzerine öz değerlendirmede bulunarak iyi oluş seviyesini saptamak amacıyla kullandıkları genel bir kavramdır. Pozitif veya negatif yönde olabilen bu değerlendirmeler, hayatın kişiye yaşattığı üzüntü, mutluluk, alaka, istek, yaşam doyumunu ve yükümlülük gibi duygusal geri dönütler birlikte sağlık, sosyal yaşam, iş hayatı gibi diğer önemli alanları kapsar. Bu yüzden öznel iyi oluş insanların yaşam kalitelerinin geliştirilebilmesi için oldukça önemli bir unsurdur (Gencer, 2018). Öznel iyi oluş en temel tanımıyla kişinin kendi hayatını değerlendirmesi olarak tanımlansa da, içeriğinin çok farklı boyutlarda, kompleks bir yapıya sahip olduğuna inanılmıştır (Diener, Scollon, ve Lucas, 2009).

Kişinin kendi yaşamıyla ilgili geliştirmiş olduğu algıların, öznel iyi oluşuna doğrudan bir etkisi olduğu söylenebilir. Bu yüzden mevcut iyilik haliyle ilgili fikir ve düşünceler öznel iyi oluş için oldukça önemlidir. Bireyin öznel iyi oluşunun seviyesini belirlemesi tamamen olaylara nasıl yaklaştığı, nasıl bir yorum getirdiğiyle alakalı olacağından, kişinin tutumu oldukça önemlidir (Diener, Suh, ve Oishi, 1997). Kişi yaşanan olaylar karşısında olumlu bir tutum sergiliyorsa öznel iyi oluş seviyesi olumlu yönde etkilenecek; olumsuz bir tutumun gerçekleşmesi gibi durumlarda ise öznel iyi oluş seviyesinde olumsuz yönde bir etkilenme söz konusu olacaktır.

2.2.2. Psikolojik İyi Oluş

Psikolojik iyi oluş, bireyin yaşamı süresince kişisel gelişimine katkı sağlaması, yaşantılarından pozitif yönde çıkarımlar bulunabilmesi, sosyal yaşantısında kaliteli ilişkiler kurarak belirlenen amaçlar doğrultusunda yaşamını sürdürmesi ve yaşamını anlamlı kılan şeyin hedefleri olduğuna inanması, kendi yaşamına yön verirken sosyal yaşantısını da yönetebilmesi, karar vermesi gerektiği yerde kendi iradesini doğru bir şekilde kullanabilmesi gibi birçok anlama gelmektedir (Seligman, 2002).

Psikolojik iyi oluş, bireyin olumlu yönde kendisini algılayabilmesi, istekleri ve hazları doğrultusunda doyuma ulaşması, belirlenmiş hedefler doğrultusunda ilerliyor olması, farklı insanlarla ilişkiler kurması ve bu ilişkilerin temelini güvenin oluşturmasını hedeflemesi, kimseye bağlı olmadan kendi iradesiyle hareket edebilmesi ve özerk olması, kendi sınırlılığının farkında olup bunu geliştirmeye çalışması olarak tanımlanabilir (Keyes vd., 2002).

İlk olarak 1969 yılında Bradburn tarafından kullanılan psikolojik iyi oluş kavramı, olumlu duyguların olumsuz duygulara göre daha üst düzeyde olması olarak tanımlanmıştır. Bradburn'a göre her iki durumdaki duygu durumu birbirinden bağımsızdırlar ve bu iki durumun seviyesi kişinin psikolojik iyi oluş durumunu ortaya koymaktadır (akt. İç. Akdoğan ve Polatçı, 2013).

Psikolojik iyi olma, bireyin hislerinin olumlu yönde olmasından dolayı kendisini iyi hissetmesi ve bu yüzden herhangi bir durum karşısında olumlu ve istekli bir şekilde harekete geçebilmesiyle bağlantılı bir durumdur. Psikolojik iyi oluşu yüksek olan bireylerde duygusallık deneyimi ve işlevsellikte olumlu yönde bir bağ olduğu görülmektedir. Mutluluk ve sevinci üst seviyede hisseden ve yaşayan bu bireyler etkileşimde oldukları insanlara karşı sorumlu hissederler ve bu kişileri güvenilir kişiler olarak görürler. Olumlu işlevselliğin yüksek seviyede olması bu kişilerin kendilerini geliştirmelerine, belirli hedefler koymalarına ve olumlu ilişkiler kurabilmelerine neden olmaktadır (Huppert, 2009).

Ryff (1989a) psikolojik iyi oluş için kişinin psikopatolojik durumlardan anksiyete, stres, depresyon gibi problemlerin olmamasının yeterli olmayacağı görüşündedir. Yani kişinin kendini kötü hissetmemesi bu bağlamda yeterli bir durum değildir. Bu tür problemler yaşanırken ihtiyaç duyulan desteğin, aslında o duruma gelmeden veya çok daha iyi durumdayken bile desteklenerek ayakta tutulması gerektiği anlamı çıkarılabilir. Ryff ve

Keyes'e (1995) göre kişinin kendi enerjisinin farkında olması, iyi olabilmesi için yeterli olmayacak; bu enerjisini arttırmak ve açığa çıkarmak istemesiyle daha çok mümkün olacaktır. Yani iyi oluş için asıl gerekli olan şey, kişinin potansiyelinin farkında olup harekete geçmesidir.

Psikoloji alanında uzman araştırmacılar, çalışmalarında psikolojik iyi oluş durumunun insanlar üzerinde pozitif yönde ciddi etkileri olduğuyla ilgili birçok sonuca ulaşmışlardır. İş hayatlarında ve özel yaşantılarında tatminlerinin yüksek olması, özgüvenlerinin, motivasyonlarının ve düşünme yeteneklerinin pozitif seviyede olması, bedensel ve zihinsel durumlarının iyi olması gibi örnekler bazı çalışmalar sonucunda bu tür beklentilerin olmasına neden oluştur (Deneve ve Cooper, 1998).

2.2.2.1. Ryff'in Çok Boyutlu Psikolojik İyi Oluş Modeli

Ryff (1989a), psikolojik iyi oluş kavramını pozitif psikoloji boyutunda incelenmesi gerektiğini savunmuş; kişinin bireysel ve sosyal ilişkilerindeki uyumu yakalayabilmesi ve geliştirebilmesi için gerekli olan gücü kendisinde bulabilmesi olarak ifade etmiştir.

Pozitif psikoloji ise kişinin hangi konuda iyi olduğunu keşfetmesi ve bu konular üzerine kendini geliştirmesi üzerine ve psikoloji biliminin genel olarak olumsuzluklar üzerinde değerlendirmeler yapmasına karşı ortaya çıkmış bir yaklaşımdır (Diener, 1984). İyi oluşun fonksiyonel boyutuna gerekli ilginin gösterilmediğini ileri süren Ryff (1989a), psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu kavramları ile olumlu ve olumsuz duygulanımın etkileşimi ile gündelik hayatta gösterilen tutumlardan meydana gelen çok boyutlu yapısal bir durumun ele alınması gerektiğini ifade etmiştir. Ryff'nin psikolojik iyi oluşun incelenmesinde ele aldığı altı alt başlık şu şekilde:

Öz kabul

Diğerleriyle olumlu ilişkiler

Özerklik

Çevresel hâkimiyet

Yaşam amaçları

Bireysel gelişim

Bu alt boyutlar incelendiğinde birbirleriyle etkileşimlerinin olduğu görülmüş ve bu nedenle psikolojik iyi oluşu temsil eden bir çatı kavram olduğu savunulmuştur (Ryff ve Keyes, 1995).

Ryff'in (1989a) psikolojik iyi oluş kavramını bu şekilde çok boyutlu olarak ele almasının nedeni, yaşam doyumu veya mutluluk düzeyi gibi benzer durumların bu kavramı açıklama sürecinde detaylarına inelemeyeceğini, bu yüzden tek unsur yerine birden fazla unsuru incelemenin daha etkili ve açıklayıcı olacağını savunmuş olmasıdır.

2.2.2.1.1. Öz Kabul

Kendini kabul, kişinin kendi benliğini ve geçmiş tecrübelerini içsel olarak anlamlandırarak kabul etmesi ve pozitif yönde bir duruş göstermesi olarak tanımlanabilir. Zihinsel durumun ve olgunluğun temel parçası olan bu ifade aynı zamanda kişinin kendi potansiyelini ve yeteneklerini bilmesinin, bunları geliştirmesinin, hayatı doğru bir şekilde yaşarken keyif almasının da bir özelliği olarak tanımlanabilir (Göçen, 2019).

2.2.2.1.2. Diğerleriyle Olumlu İlişkiler

Diğerleriyle olumlu ilişkiler, temelini güvenin oluşturduğu samimi bağların kurulduğu ve bu ilişkilerin sürekliliğinin olduğu, huzur ve mutluluk gibi amaçlara dayanan sosyal bir durumu ifade eder. Zihinsel olarak insanları iyi hissedebilmesi, sevebilme yeteneğiyle doğru orantılıdır. Böyle insanların duygusal açıdan derin bağlar kurabilirler. Burada bilinmesi gereken en önemli şeylerden biri ise olumlu ilişkiler sadece insanlarla değil diğer tüm canlı ve cansız varlıklarla kurulabilir (Ryff ve Singer, 2008). Birey bir kedi veya köpeği dost edinebilirken, desteklediği futbol takımının formasını herhangi özel olmayan bir günde iyi hissetmek için giyebilir. Bu tür durumlar kişinin canlı veya cansız bir varlıkla olumlu ilişkisini ifade eden durumlara örnektir.

2.2.2.1.3. Özerklik

Özerklik kavramının temelini kişinin birçok konuda kendi iradesiyle hareket etmesi oluşturur. Kişinin kararlarını alırken bağımsız ve hür olması, kendine has niteliklerin oluşması, kendi davranışlarını sergilerken otokontrolünün olması gibi özellikler özerkliği tanımlamaktadır. Kişi bulunduğu çevreye kendini bir birey olarak kabul ettirmesi, düşüncelerini ve davranışlarını içsel olarak yöneterek sosyal anlamda bir standart

yakalaması ve bu standartları kendi kuralları haline getirmesi özerk bir yaklaşım sergilediği anlamına gelmektedir (Ryff ve Keyes , 1995).

2.2.2.1.4. Çevresel Hâkimiyet

Kişinin kendi çevresini oluşturabilmesi, kendi hayatına yön verirken çevresini de yönetebilmesi çevresel hâkimiyetini ifade eder. İnsanlar genellikle kendilerine yakın hissettikleri çevrelerde bulunmayı tercih eder veya bu çevreyi kendileri oluştururlar. Bu durumun yaşam boyu devam edebilmesi için kişinin karmaşık çevrelerde hâkimiyet sağlayabiliyor olması gerekir. Kendi dünyasını her açıdan geliştirebilen ve değiştirebilen kişilerin bu yetenekleri, kuramın üstünde durduğu önemli detaylardandır. Bireylerin psikolojik ihtiyaçlarına uygun olarak çevreler kurması ve bu çevre üzerinde hâkimiyet kurabilmeleri psikolojik sağlık açısından bakıldığında çok önemli olduğu söylenebilir (Ryff, 1989a).

2.2.2.1.5. Yaşam Amaçları

Ryff (1989a, 1989b), kişinin yaşamını sürdürmek için amaç belirleyip anlam yüklemesi psikolojik sağlığını ifade ederken, bu amaçların detayına inilebilmesi ve kendini hedefleri doğrultusunda odaklayabilmesi ise olgunluk olarak tanımlanmaktadır. Bu da yaşam amacının psikolojik iyi oluşun önemli bir boyutu olduğu anlamına gelir. Yaşam boyu gelişimsel yaklaşımlar incelendiğinde bireyin kendini geliştirmesi, gelişim sürecinde üretken olabilmesi, yaratıcı olabilmesi, duygusal yönde hedeflerinin olması gibi birçok amaca değinildiği görülmektedir. İnsanın yaşamında hedefler koyması, amaçları doğrultusunda yaşamını sürdürmek istemesi ve yaşamına yön vermek istemesi çok özel bir durumdur. Bu durum da aslında yaşamın ne kadar anlamlı olduğunun bir göstergesidir.

Yaşamlarına bu şekilde anlam katan kişiler, psikolojik ve fiziksel sağlıklarına son derece önemli fayda sağlamaktadırlar (Bauer ve McAdams, 2004).

2.2.2.1.6. Bireysel Gelişim

Ruh sağlığının temelini, kişinin kendini olduğu gibi görüp benimsemesi oluşturur. Bireysel gelişim, bireyin temelinde kendisini gerçekleştirme isteği ve kendi sınırını geliştirme ihtiyacının olması ve bu durumlar karşısında ilerleme göstermesi durumu olarak ifade edilmektedir. Bireyin kendisini yeni tecrübelerle hazırlaması, yeteneklerinin ve

yapabileceklerinin farkında olması, tüm benliğiyle kendini gerçekleştirip gerekli durumlarda değişime hazır olması bireysel gelişimin kapsamıyla ilgilidir. Bu kapsamlar dâhilinde zorluk yaşayan bireyler, duygusal olarak olumsuz yönde bir tavır sergileyerek, yaşamlarının büyük bölümünde yorgun, bitkin ve mutsuz bir şekilde yenilikçi durum ve düşüncelerden mahrum kalan bireyler olarak nitelendirilebilir (Ryff, 1989a).

2.3. Yaşam Doyumu

2.3.1. Kavram

Yaşam doyumu kavramı ilk defa Neugarten vd. (1961) ortaya atmış ve kişinin yaşamı boyunca elde ettiği amaçlar ile elde etmek istediği amaçları doğrultusunda bir kıyaslama sonucunda yaşam doyumunun seviyesinden söz edilebileceği iddia etmişlerdir.

Yaşam doyumunu tanımlarken öncelikle temel olarak ele alınması gereken kavram “doyum” olmalıdır. Doyum, kişinin kendi hedeflerini, istek ve arzularını karşılamasıdır. Yaşam doyumu ise, kişinin arzuları, talepleri ile neleri elde ettiği arasında bir kıyaslaması yapılarak mevcut durumun tespit edilmesidir. Yani yaşam doyumu, beklentilerin elde edilen durumla karşılaştırılmasında nasıl bir farkın olduğunun sonucunu gösterir (Özer ve Karabulut, 2003).

Doğamız gereği yaşam boyunca beklentiler içerisinde oluruz. Daha iyi bir okul, daha iyi bir maaş, daha iyi bir ev veya daha iyi bir yaşam gibi istekler hayatımızın her evresinde zihnimizden geçirdiğimiz isteklerimizdir. Yaşadıklarımız ise şartlara göre oluşan, kimi zaman kontrolümüzde olan kimi zaman ise mecbur kaldığımız için kabul ettiklerimizdir. Yaşadıklarımızın anlık şartlara göre mi, yoksa beklentilerimiz doğrultusunda mı gerçekleştiği ve üzerimizde oluşturduğu psikoloji yaşam doyumunun konusudur.

Öznel iyi oluş kişinin mutluluğuyla ilişkilendirilirken, bilişsel yönünü ise yaşam doyumu tarafıyla ilişkilendirilir. Öznel iyilik hali, bireyin kendi yaşantısına duygusal yaklaşımından daha ziyade bilişsel olarak yorum getirmesi olarak tanımlanabilir. Kişinin bu tür yorumlamaları, doyumun bilişsel yönden yorumlanması ve yaşananlara duygusal yönden bir bakış açısı getirildiği anlamını taşır (Diener, 1984).

Çivitci (2009) yaşam doyumunu, insanların sürdürmekte oldukları hayatlarının tamamında veya belirli bölümünde (sosyal çevre, aile vb.), beklentiler doğrultusunda

memnun kalıp kalmadıklarına ilişkin genel bir değerlendirme yapması olarak tanımlamıştır. Yaşam doyumuyla ilgili bilinmesi gereken önemli noktalardan biri, yaşam doyumunu hissedilen duyguların değerlendirmesinden çok bireyin kendi hayatı hakkında olumlu bir düşünceye sahip olmasıdır. Bunu değerlendirmesi de eğitim seviyesi, tecrübeler, maddi güç, yaşantının sürdürüldüğü yer gibi birçok konu üzerinden yapılmaktadır (Jankowski, 2012). Yaşantılar bu tür değişken durumlar üzerinden değerlendirilmesi, anlık duygular üzerinden yapılan değerlendirmelere göre daha doğru neticeler elde edilmesi konusunda yardımcı olacaktır. Bu yüzden Jankowski (2012), anlık hislerle yaşamın belli bir bölümünden elde edilen hisler arasında farklılık olduğu düşüncesindedir.

Yaşam doyumunu kavramının daha doğru bir şekilde tanımlanması, mutluluk ve iyi olma durumu açısından bakıldığında çok daha doğru olacaktır. Çünkü mutlu bireylerle mutsuz bireyler incelendiği zaman sosyal açıdan fark yaratmış, ilişkilerinde kontrollü ve dengeli olabilen kişiler, iletişimlerinde ve etkileşimlerinde daha fazla yaşam doyumunu elde ettikleri, kendilerini ifade etmek istediklerinde daha doğru bir şekilde ifade edebildikleri, çevrelerini daha kolay büyütebildikleri, bu çevrelerde daha çok söz sahibi olabildikleri, yaptıkları işlerde her zaman üst seviyede başarı elde ettikleri ve maddi açıdan daha güçlü oldukları, içinde buldukları örgütsel yapıyla uyumlarının oldukça iyi olması, mutluluk kavramının tüm yaşantısına ne denli etkisi olduğunun göstergesidir (Diener ve Seligman, 2002).

2.3.2. Yaşam Doyumunu Etkileyen Faktörler

Yaşantılardan elde edilen doyum ve mutluluk alan yazın incelendiği zaman “yaşam doyumunu” olarak karşımıza çıkmaktadır. Yaşantımızın beklentilerimiz doğrultusunda ilerleyip ilerlemediği veya yaşantımızda bazı değişikliklere gitmek isteyip istemeyeceğimiz yaşam doyumumuza bağlıdır. Bu durumu etkileyen birçok faktör vardır. Yaşadıklarımızın ideallerimizle ne kadar uyumlu olduğu yaşam doyumunu etkileyen bir durumdur (Yıldırım, 2017).

İnsanlar hedeflerine ulaşabilmek için doğru bir stratejiyle harekete geçtikleri takdirde mutlu olurlar. Bu da amaçlara ulaşıldığı zaman daha olumlu duygular içerisinde olup yaşam doyumunu seviyesini yükseltmek anlamına gelir. Fakat tam tersi bir durumda hedeflere ulaşamadığı zaman olumsuz duygular yaşanır ve yaşam doyumunu seviyesi negatif yönde etkilenmiş olur (Diener ve Diener, 2000). Bu yüzden yaşam doyumunun

belirlenmesinde yaşam tarzı ve kişilik özelliklerinin belirleyici olduğu söylenebilir. Çünkü bu tür özellikler yaşanacak duyguların hangi yönde olacağını doğrudan etkileyecektir.

İnsanlar kendi durumlarıyla ilgili belli bir ölçütün olduğuna inanır. Bu ölçütler aslında kişinin ortalama sınırları üzerinden oluşturulmaktadır. Kişi yaşam doyumu yargılarını bu sınırlar üzerinden bir kıyasla ortaya koyar. Bunlar çoğu zaman toplumsal kurallar veya yargılar üzerinden oluşurken, bazen de kişinin kendine göre uygun gördüğü iyi yaşam standartlarından da oluşabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında zaman bireyin yaşantısıyla ilgili genel yargılar üzerinden yapmış olduğu değerlendirmelerin, kişisel başarılar sayesinde yaşadığı doyumdan çok daha önemli olduğu söylenebilir (Pavot ve Diener, 1993). Genel geçer kuralların etkisi, toplumsal değerler ve kurallar üzerinden kişinin beklentilerinin oluşması ve bu süreçte beklentilerin karşılanabilmesi yaşam doyumunu doğrudan etkilerken, yaşam doyumu yargılarının da oluşmasına da katkı sağlayacağı söylenebilir. Birçok faktörün bu sürece etki edeceği bilinen bir gerçektir.

Literatür incelendiğinde yaşam doyumu birçok unsurdan etkilenmektedir. Cinsiyet, yaş ve gelir düzeyi gibi demografik özellikler, kişisel özellikler, dini inançlar, sosyal çevrenin etkisi ve desteği gibi birçok özellik bu unsurlar içinde yer almaktadır (Tok, 2021).

Schmitter'e (akt. iç. Keser, 2005) göre yaşam doyumunun kavram olarak tanımlanması ve içeriğinin açıklanabilmesinde belirsizlikler olabilmektedir. Bunu sebebi ise algılama düzeyine bağlı olarak kişisel farklılıklarının var olmasıdır. Bu yüzden, yapılan çalışmalara bakıldığında birçok farklı yaklaşımlar görülmektedir. Schmitter kişinin yaşam doyumuna etki eden öğeleri şu şekilde maddelemiştir;

Günlük yaşamdan mutluluk duymak

Fiziksel olarak bireyin kendini iyi hissetmesi

Pozitif bireysel kimlik

Hayatı anlamlı bulmak

Amaçlara ulaşabilme konusunda uyum

Sosyal ilişkiler

Ekonomik güvenlik

2.4. Psikolojik İhtiyaç Doyumu

2.4.1. Kavram

İnsanların yaşantılarını sürdürebilmeleri için ihtiyaçlarını giderebilme istekleri, psikoloji alanının önemli bir parçası olmuş ve temel ihtiyaçların neler olabileceği, bu ihtiyaçların giderilebilmesi ne gibi sonuçlar doğuracağı araştırma konusu olmuştur. Psikolojik ihtiyaçlar konusundaki araştırmalar McDougall (1908) ile başlamış ardından Freud (1920), Murray (1938) ve Maslow(1954) gibi kuramcılarla devam eden bu araştırma konusu, günümüze kadar devam eden ve devam etmekte olan bir konu olmuştur (Sheldon, Elliot, Kim, ve Kasser, 2001). İnsan, yaşamı boyunca ihtiyaçlarını giderebilme güdüsüyle hareket etmiş ve bu ihtiyaçların giderilmesinde maksimum seviyede performans göstermeye çalışmıştır. Bu ihtiyaçların neler olabileceği ve nasıl giderilebileceği ise tarih boyunca merak konusu olmuş ve araştırılmıştır.

İhtiyaç kelime anlamı olarak bakıldığından tam olarak somutlaştırılması ve açıklanması karmaşık bir yapıya sahip olmasından dolayı biraz zordur. Farklı tanımlarının olabildiğinin nedeni ise ihtiyaç kavramının multidisipliner bir yapıda olabildiğidir (Sarıpek, 2017). Felsefi bakış açısıyla yorumlanan ihtiyaç kavramı, en geniş ve kapsayıcı anlamda yapılan yorumlama olarak düşünülebilir. Bu bağlamda ihtiyaç, canlıların hayatlarını olağan akışlarında sürdürebilmeleri için lazım olan her şeydir. İhtiyaç kavramı, canlıların yaşamlarındaki en elzem gereksinimlerin neler olabileceğini ifade eder. Canlı hayatının gelişimi için bu ihtiyaçların tespit edilip giderilebilmesi oldukça önemlidir (Honderich, 2005; Ryan ve Guardia, 2000). Sarıpek (2017) bu tanım üzerinden “hayatlarının olağan akışı ”sözünü, kendi türlerinin gelişmesi ve ilerleyebilmesi olarak yorumlamıştır. Bu gerekli olacak ihtiyaçlar giderilemediğinde olumsuz sonuçlarla karşılaşmak kaçınılmaz olacağını ifade etmiştir.

Yaşamımızın sürdürülebilmesi, büyüme, gelişme gibi özelliklerin devamlılığının olabildiği ve iyi oluş durumunun yüksek seviyeye çıkarılabilmesi için bir takım istek ve arzular oluşmaktadır. Bu istek ve arzular ihtiyaçlarımızı ifade etmektedir (Zhang, 2008). Zhang (2008) bu ihtiyaçların 3 çeşit olduğunu savunmaktadır.

Fizyolojik İhtiyaçlar: Doğuştan gelen doğma, gelişme, üreme gibi biyolojik düzenin sağlanması için gerekli olan, karşılanmadığı zaman veya aksatıldığı durumlarda bedensel problemlerin ve hastalıkların ortaya çıkmasına neden olabilecek ihtiyaçlardır.

Sosyal İhtiyaçları: İnsanların sosyal yaşantılarında çevreleriyle kurdukları iletişimle birlikte meydana gelen duygusal tepkilerin kişi üzerinde psikolojik temelli bir etki bırakmasında kaynaklanan ihtiyaç çeşididir. Başarılı olmak, yakın hissetme isteği, güçlü görünmek ve ilişkililer içinde yer edinme isteği gibi farklı istekler sosyal ihtiyaçları oluşturmaktadır. Bu ihtiyaçlar, insanlar arasında duygusal ve sosyal bir bağın oluşmasıyla meydana gelir.

Psikolojik İhtiyaçlar: Sağlıklı gelişim için ihtiyaç duyulan, insan doğasının özünde olan psikolojik faktörlerdir. İyi oluş ve gelişim süreçleri başta olmak üzere insan doğasına uygun psikolojik gereksinimlerin karşılanması, psikolojik problemlerin veya hastalıkların oluşmaması için gerekli olan ihtiyaçlardır.

Psikolojik ihtiyaç doyumu, üç temel özelliği olan özerklik, yeterlik ve ilişkili olma alt başlıklarını açıklarken, bu ihtiyaçların iyi oluşun da şartları olduğunu ifade eder. Bu temel ihtiyaçların giderilmesi olumlu yönde bir durum ortaya koyarken, ihtiyaçların doyurulmaması ise iyi oluşta düşüşün yaşanmasına ve bununla birlikte ihtiyaçların karşılanmamasına neden olmaktadır. Psikolojik ihtiyaç doyumu, tüm bireyler için geçerli olup doyurulduğu takdirde kişinin kendi sınırını aşması, gelişmesi ve pozitif yönlü bir ilerleyişin olmasını sağlarken, aksi durumda kişiye psikolojik olarak olumsuz etkileri olacaktır (Deci ve Ryan, 2000). Psikolojik ihtiyaç doyumunda üç temel özellikten birinin karşılanması, psikolojik sağlık için yeterli olmayacaktır (Guay, Mageau, ve Vallerand, 2003; Wright, Burt, ve Strongman, 2006).

Öz-belirleme kuramında ifade edilen özerklik, yeterlik ve ilişkili olma kavramları doğuştan gelen özelliklerdir. Özerklik ihtiyacı, kişinin eylemlerinin kendi iradesi ve kontrolünde olduğunu hissedebilmesiyle alakalı bir durumdur. Bağımsızlık söz konusudur. Yeterlik ihtiyacı, bireyin yaşantısında karşısına çıkabilecek sorunlara veya çevresine karşı kendisini yeterli görmek istemesi olarak açıklanabilir. İlişkili olma ihtiyacı ise, bireyin sosyal yaşantısında kuracağı bağların veya iletişimlerin güçlü olmasını istemesi ile ilişkilendirilir (Deci, Ryan, ve Williams, 1996).

İhtiyaç doyumunu sağlarken bir çok etkenin önemli olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle çevre faktörünün belirleyici olabileceği görülmektedir. İhtiyaçlar insan duygularıyla bağdaşır anlam kazanırken aynı zamanda belli eylemlerin oluşmasını neden olmaktadır. Maslow, ihtiyaçların doyumunu kolaylaştıran veya zorlaştıran faktörlerden birinin çevre olduğunu belirtmiş ve çevre faktörünün oldukça önemli bir yere

sahip olduğunu ifade etmiştir. Murray doyurulmayan ihtiyaçların daha çok önceliğinin olduğunu belirtmiş, kişinin hareketlerini ve tavrını sergilerken bu doyumun etkisinde kalarak bir tutum sergileyeceğini ifade etmiştir. Bu ifadeden de anlaşıldığı gibi Murray ve Maslow'un bu konuda benzer görüşte oldukları söylenebilir (Çankaya, 2009).

2.4.2. Öz Belirleme Kuramı

Öz-belirleme, insan davranışlarının çevresel faktörlerden ziyade, kişinin içsel kararları sonucu (inanç, değer yargısı vb.) oluşması olarak tanımlanmaktadır (Budak, 2000). Yani kişilerin sergilemek istedikleri eylemleri kendi istekleri üzerine harekete geçirmeleri ve bu eylemlerin kontrolünü kendileri sağlarken, irade koyabilmenin hazzını yaşamalarıdır (Deci, Connell, ve Ryan, 1989).

Öz-belirleme kuramının amacı, bireylerin veya bireylerin meydana getirdiği toplulukların gelişmesi için gerekli olacak şartları belirlemek ve büyüme, uyum sağlama, iyi olma süreci gibi önemli süreçleri etkileyen unsurları açıklayabilmektir (Ryan ve Deci, 2000).

Öz-belirleme kuramında üç temel psikolojik ihtiyaç vardır ve bu ihtiyaçların evrensel olduğu kabul edilir. Bu üç temel psikoloji ihtiyaç özerklik, yeterlik ve ilişkili olma olarak adlandırılmaktadır (Coleman, 2000; Deci ve Ryan, 1985a; Ryan ve Deci, 2000).

Herkes için genel geçerliliği olan bu temel ihtiyaçların doyumu, kişinin gelişimi için fazlasıyla önemli olduğu alan yazında sıkça karşılaşılan bir durumdur. Guay vd. (2003), iyi oluş durumunun tam anlamıyla hissedilebilmesi ve psikolojik anlamda sağlıklı bir gelişim sürecinin oluşabilmesi için bu üç temel ihtiyacın giderilmesinin oldukça önemli olduğuna değinmişlerdir.

2.4.2.1. Özerklik

Kelime yapısı olarak incelendiğinde “öz” ve “erk” sözcüklerinden oluşmaktadır. Yani kendi kendine kontrol edebilme, öz yönetimin sağlanabilmesini ifade etmektedir. Kavram olarak tanımlandığında birçok benzer anlama sahip kelime kullanılabilir. Mesela özgürlük, hürriyet, kendini tanımlama ve düzenleme gibi kelimeler özerklik kavramının tanımı yapılırken genel olarak kullanılan kelimelerdir (Morsünbül, 2012). Kasser ve Ryan (1999) özerklik kavramını yapılmak istenen faaliyetlerin kişi tarafında tercih edilmesi, harekete geçilmesi ve devamının sürdürülebilmesi olarak tanımlamışlardır (Kasser ve

Ryan, 1999). Deci ve Ryan (1987) özerklik kavramını, öz-belirleme kuramına göre genel bir yorum yaparak, kişinin kendi eylemlerini belli bir sistem içinde işlevsel hale getirmesi ve kendi kendini organize etmesi olarak tanımlamıştır.

2.4.2.2. Yeterlik

Genel olarak bir tanım yapılması gerekirse yapılan işten gerekli olan doyum elde ederek özerklik kuramı çerçevesinde yeteneklerin ileri boyutlara taşınabilmesidir. İhtiyaç kapsamında tanımlamak gerekirse, kişinin ulaşılması gereken hedefler veya sonuçlanması gereken durumlar karşısında yeteneklerini, kapasitelerini maksimum seviyede kullanarak çözüme kavuşturması anlamına gelir. Elde edilen yeterliğin sürekli tekrar edilmesi ilgi çekiciliğini kaybeder ve eskimesine sebep olur (Deci ve Ryan, 1985b).

2.4.2.3. İlişkili Olma

İnsanların sosyal ilişkiler kurma gereksiniminden kaynaklanan bir ihtiyaç türüdür. Bu sosyal etkileşimin bireyde doyum yakalaması ve destekleyici olması beklenir (Deci vd., 1996). İlişkili olma, insanların başkalarıyla bağ kurma, kendini kabul ettirme, etkileşim içinde olma, sağlıklı iletişim kurabilme gereksinimi olarak tanımlanmaktadır. Bireylerin güven ve saygı temeline dayalı ilişkiler kurma ihtiyacı ve duygusal bağın olduğuna inandığı bir etkileşimin olmasının kaynağı bu ihtiyaçtan doğmaktadır. Bireyin kurmuş olduğu bu ilişkiler mutluluk hissi verirken, kişinin bu sosyal çevreye karşı aidiyet hissetmesi ilişkili olmanın bir sonucudur. Bu tür ilişkilerin sürekliliği kişide pozitif yönde hisler oluşmasına neden olurken, bu hislerin gelişmesine de vesile olmaktadır (Kowal ve Fortier, 1999).

3. MATERYAL ve YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama süreci, veriler ve toplanması ve verilerin analizi ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmanın modeli, genel tarama modellerinden biri olan ilişkisel tarama modelidir. İlişkisel tarama modelinde iki veya ikiden fazla değişkenin arasındaki ilişkinin saptanması ve bu ilişkinin düzeyinin belirlenmesi amaçlanmaktadır (Aziz, 2011).

3.2. Araştırma Grubu

Araştırmanın örneklem grubunu Hatay ilindeki spor kulüplerinde görev alan, gönüllü olarak katılmış ve basit tesadüfi yöntem ile seçilmiş 242 spor yöneticisi oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada katılımcılara, araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ve Telef (2013) tarafından Türkçeye uyarlanan Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, ardından Dağlı ve Baysal (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan Yaşam Doyumu Ölçeği son olarak da Kardaş ve Yalçın (2018) tarafından Türkçeye uyarlanan Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği uygulanmıştır. Ölçeklerin uygulanması için gerekli olan izinler alınmış olup, ölçek ve kişisel bilgi formu katılımcılar tarafından yanıtlanmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve psikolojik ihtiyaç doyumuyla ilişkisi olabileceği düşünülen demografik bilgileri tespit etmeye yönelik kişisel bilgi formu konuyla ilgili alan yazın taraması sonucu, araştırmacının kendisi tarafından hazırlanmıştır. Toplam 12 sorudan oluşan formda yaş, medeni durum, meslek, eğitim durumu, spor yöneticiliğinde görev yılı, ortalama gelir düzeyi, sporculuk kariyerinde seviye, aktif sporculuk durumu, sportif organizasyon sırasında saldırıya uğrayıp uğramadığı, alkol ve

sigara kullanım düzeyi, kaygı, stres, saldırganlık düzeyi gibi değişkenler sorgulanmış ve katılımcılar hakkında bilgi elde edilmeye çalışılmıştır.

3.4.2. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PIOÖ)

Bu ölçek Diener vd. (2009, 2010) tarafından psikolojik iyi oluşu ölçmek için geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlanma çalışması Telef (2013) tarafından yapılmıştır. Sekiz maddeden oluşan Psikolojik İyi Oluş Ölçeği olumlu ilişkilerden yeterlik hislerine, anlamlı ve amaçlı bir yaşama sahip olmaya kadar insan fonksiyonunun önemli öğelerini tanımlamaktadır.

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'nin maddeleri kesinlikle katılmıyorum (1) ile kesinlikle katılıyorum (7) şeklinde 1–7 arasında cevaplanmaktadır. Bütün maddeler olumlu şekilde ifade edilmektedir. Puanlar 8 (tüm maddelere kesinlikle katılmıyorum cevabı verilirse) ile 56 (tüm maddelere kesinlikle katılıyorum cevabı verilirse) arasında değişmektedir. Yüksek puan kişinin birçok psikolojik kaynak ve güce sahip olduğunu gösterir. Ölçek psikolojik iyi oluşun yönleri ile ilgili ayrı ayrı ölçümler sağlamasa da, önemli olduğuna inanılan farklı alanlarda olumlu işlevler ile ilgili genel bir bakış sağlamaktadır (Diener vd., 2010).

Literatür incelendiğinde psikolojik iyi oluş ile ilgili sınırlı sayıda ölçme aracı olduğu görülmüştür. Ryff (1989a) tarafından geliştirilen Psikolojik İyi Oluş Ölçekleri olmasına rağmen Diener vd. (2009, 2010) yeni bir ölçek geliştirme nedenlerini şu şekilde açıklamışlardır: Birincisi, geliştirmiş oldukları ölçeğin Psikolojik İyi Oluş Ölçekleri'ne göre daha kısa olması. İkincisi, ölçeğin mevcut Psikolojik İyi Oluş Ölçekleri'nde bulunmayan “bağlı ve ilgili olma” ve “iyimserlik” gibi bazı öğeleri içermesidir. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Diener vd. (2010) tarafından mevcut iyi oluş ölçümlerini tamamlayıcı, sosyo-psikolojik iyi oluşu ölçmek için geliştirilmiştir. Ölçek maddeleri çeşitli iyi oluş teorilerinin ortaya koyduğu temel bileşenler dikkate alınarak oluşturulmuştur. Ölçek sosyo-psikolojik fonksiyonlarının önemli öğelerini kişinin kendi bakış açısından değerlendirir. Ölçeğin dilsel eşdeğerlik çalışması sonucunda İngilizce ve Türkçe formları arasında yüksek düzeyde pozitif ve anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır ($r = .97, p < .01$). Ölçeğin dil eşdeğerliği açısından yeterli olduğu söylenebilir. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda toplam açıklanan varyansın %42 olduğu görülmüştür (Telef, 2013). Cronbach alpha ile hesaplanan iç tutarlık değeri ise 0.810 olarak bulunmuştur.

3.4.3. Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ)

Bu ölçek Diener, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından yaşam doyumunu ölçmek için geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlanma çalışması Dağlı ve Baysal (2016) tarafından yapılmıştır. Yaşam doyumunu ile ilgili araştırmalar, yaşam doyumunu ölçen araçların geliştirildikleri dillerin dışında kullanılabilmesi sayesinde gittikçe genişlemektedir. “Ölçeklerin uyarlanarak geliştirildikleri dilin dışında da kullanılabilmesi araştırma verilerini genişlettiği, kültür-dil ve etnik gruplar arası karşılaştırmalı araştırmalarda kullanılabilirdiği bildirilmektedir” (Savaşır, 1994).

Bu çalışmada, Diener vd. (1985) tarafından geliştirilen “Yaşam Doyumu Ölçeği”nin (YDÖ) Türk ilkökul öğretmenlerinden oluşan 200 katılımcı üzerinde geçerlik ve güvenilirliği incelenmiştir. Ölçek, ilkökul öğretmenlerinin yaşam doyumuna ilişkin algılarını ölçmeyi amaçlamıştır. Uyarlama çalışması için öncelikle tek alt boyut ve 5 maddeden oluşan özgün ölçek İngilizce özgün formundan Türkçeye, daha sonra tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Çevrili yapılan ölçek maddelerinin özgün ölçek maddeleri ile karşılaştırılmasının ardından gerekli düzenlemeler yapılmış ve nihai Türkçe forma ulaşılmıştır. Oluşturulan Türkçe form ile İngilizce formun aynı anlamı taşıyıp taşımadığının uygulamada belirlenmesi amaçlanmıştır. Çeviri yapılan Türkçe form ile özgün ölçek iki hafta ara ile bir grup öğretmene uygulanmıştır. İki uygulamadan elde edilen puanlar arasındaki korelasyon katsayısı ile formlar arasında yüksek düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($r= 0,92$; $p= 0,000$). Dolayısıyla ölçeğin Türkçe formunun özgün ölçek ile dilsel eşdeğerliğini sağlandığı kabul edilmiştir (Dağlı ve Baysal, 2016).

Ölçeğin zamana bağlı tutarlı ölçümler verip vermediğini incelemek amacıyla test-tekrar test korelasyonuna bakılmıştır. Bunun için ölçek, Diyarbakır il merkezindeki ilkökullarda görevli 47 kişilik bir grup öğretmen üzerinde iki hafta ara ile iki kez uygulanmış ve elde edilen ölçümler arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ile hesaplanmıştır. İki uygulama arasındaki korelasyon katsayısı $r=0,97$ ($p=0,000$) olarak saptanmıştır (Dağlı ve Baysal, 2016). Cronbach alpha ile hesaplanan iç tutarlık değeri ise 0.835 olarak bulunmuştur.

3.4.4. Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği (PİDDÖ)

Bu ölçek Sheldon ve Hilpert (2012) tarafından bireylerin psikolojik ihtiyaç doyumlarını doyum ve doyumsuzluk boyutunda ölçmek için geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması Kardaş ve Yalçın (2018) tarafından yapılmıştır. Bu araştırmada ele alınan değişkenlerden biri olan psikolojik ihtiyaç doymu kavramı öz belirleme kuramı kapsamında incelenmiştir. Bu konuyla ilgili çalışmaların sayısı artmaktadır fakat son zamanlarda psikolojik ihtiyaç doyumunda denge, psikolojik ihtiyaç engellenmesi veya ihtiyaç doyumsuzluğu gibi benzer kavramların da incelenmesi yönündeki tavsiyeler artmıştır. Bu durum çeşitli ölçme araçlarının geliştirilmesine neden olmuştur (Sheldon ve Hilpert, 2012).

Türkiye’de ihtiyaç doyumunu ölçmede kullanılan İhtiyaç Doyumu Ölçeğinin (Deci ve Ryan, 1991) üzerinden çok uzun zaman geçmiş olması, ihtiyaç doymu ölçümlerine yukarıda belirtilen çeşitli yeni boyutların girmesi ve aradan geçen uzun sürede çeşitli yeni ölçme araçlarının geliştirilmesi gibi sebeplerden dolayı bu araştırma kapsamında yeni bir ölçme aracı uyarlaması planlanmıştır. Bu bağlamda Sheldon ve Hilpert (2012) tarafından geliştirilen Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği (PİDDÖ) (The Balanced Measure of Psychological Needs (BMPN) Scale) aracının Türkçeye uyarlama çalışması yapılmıştır. PİDDÖ’nün orijinal çalışmasında Sheldon ve Hilpert (2012) tarafından farklı modeller test edilmiş ve araştırmacılara farklı alternatifler sunulmuştur. Buna göre 18 maddeden oluşan 5’li Likert tipindeki ölçekte 9 madde olumlu olarak puanlanırken, 9 madde de olumsuz olarak puanlanmaktadır. Ölçek hem ilişkisellik, yeterlik ve özerklik doyumlarını üç boyut olarak ölçen bir yapı olarak, hem de bu ihtiyaçları doyum ve doyumsuzluk düzeyinde ölçen altı boyutlu bir yapı olarak kullanılabilir. Bu çerçevede ilişkisellik doyumunu üç olumlu üç olumsuz madde; yeterlik doyumunu üç olumlu üç olumsuz madde; özerklik doyumunu 3 olumlu 3 olumsuz madde ölçmektedir. Araştırmacılar isterlerse olumsuz maddeleri tersten kodlayıp ilişkisellik, özerklik ve yeterlikten oluşan üç boyutlu bir yapı, isterlerse de olumlu maddeleri doyum, olumsuz maddeleri de doyumsuzluk olarak hesaplayıp ilişkisellik doyum ve doyumsuzluk, yeterlik doyum ve doyumsuzluk, özerklik doyum ve doyumsuzluk boyutlarından oluşan altı faktörlü bir yapı elde edebilirler.

PİDDÖ’nün orijinal çalışmasının geçerlik ve güvenilirlik çalışması 324 üniversite öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Bu çalışmada 3 boyutlu ilişkisellik, yeterlik ve özerklik modeli için iç tutarlık değerleri sırasıyla .78, .79 ve .78 olarak bulunmuştur. 6 boyutlu

ilişkisellik doyum ve doyumsuzluk, yeterlik doyum ve doyumsuzluk, özerklik doyum ve doyumsuzluk modeli için güvenilirlik değerleri sırasıyla .71, .85, .71, .70, .69 ve .70 olarak elde edilmiştir. Yapılan farklı model denemelerinden sonra Sheldon ve Hilpert (2012) ölçeğin kullanımı için model ve dilsel açıdan farklı seçenekler sunmuşlardır. Buna göre ölçek yukarıda ifade edildiği gibi hem üç boyutlu hem de altı boyutlu yapı olarak kullanılabilir. Diğer yandan dilsel açıdan da hem bireyin belirli bir zaman dilimindeki, hem son zamanlardaki hem de genel olarak ihtiyaç doyumunu ölçmeye yönelik olmak üzere sorular 3 farklı zaman dilimine göre düzenlenebilir. Bu çalışmada bireyin genel olarak ihtiyaç doyumunu ölçmeye yönelik bir dil tercih edilmiştir (Kardaş, yılın 2018). Cronbach alpha ile hesaplanan iç tutarlık değerleri “ilişkisellik” alt boyutu için 0.509; “yeterlik” alt boyutu için 0.543; özerklik alt boyutu için 0.560 olarak bulunmuştur.

3.5. İşlem

Kişisel bilgi formu ve ölçekler spor yöneticilerine online ve yüz yüze olacak şekilde telefon veya tablet aracılığıyla uygulanmıştır. Araştırmaya katılmanın gönüllülük esasına dayalı olduğu, araştırmadan çekilmek istemeleri gibi bir durumda hür oldukları belirtilmiştir. Çalışmaya katılmayı kabul eden katılımcılardan Kişisel Bilgi Formu’nu (EK-1) ve ölçekleri doldurmaları istenmiş, maddelerin tamamının cevaplanmasının önemli olduğu belirtilmiştir. Form ve ölçekler araştırmacı tarafından online ortamda toplanırken, doldurulan form ve ölçeğin bir kopyası alınabilecek şekilde katılımcının isteğine bırakılmıştır. Kişisel Bilgi Formu en başta olacak şekilde ölçeklerin sırası uygun şekilde düzenlenip katılımcıya sunulmuştur. Katılımcılara katılımları karşılığında herhangi bir teşvik verilmemiştir. Verilerin analiz edilmesi sırasında her bir katılımcıya katılımcı kodu verilerek veriler SPSS’e girilmiştir.

3.6. Verilerin Analizi

Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 15.0 paket programı kullanıldı. Verilerin analizinde, demografik özellikleri tanımlamak için sayı yüzde dağılımı ve tanımlayıcı istatistikler yapılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğuna Skewness ve Kurtosis değerleri ile bakılmıştır (Skewness ve Kurtosis değerleri -1,5 ile +1,5 arasında). Veriler normal dağılım gösterdiğinden n sayısı 30’ün üzerindeki verilerde tek yönlü varyans analizi, bağımsız gruplarda t testi, n sayısı 30’un altındaki verilerde ise Mann Whitney U,

Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Ölçekler arasındaki ilişkiyi değerlendirmede ise Pearson korelasyon analizi ve regresyon analizi yapılmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde veri analizleri sonucunda ulaşılan bulgular ve bunlara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 4.1. Katılımcıların sosyo - demografik özellikleri

Değişkenler	n	%
Yaş		
45 yaş altı	41	16,9
46-50 yaş arası	60	24,8
51-55 yaş arası	82	33,9
56 yaş üzeri	59	24,4
Medeni durum		
Evli	227	93,8
Bekâr	15	6,2
Meslek		
Memur	29	12,0
İşçi	22	9,1
Esnaf	137	56,6
Emekli	22	9,1
Antrenör	32	13,2
Eğitim durumu		
İlkokul	18	7,4
Ortaokul	47	19,4
Lise	108	44,6
Üniversite	69	28,5
Yönetici olarak çalışma yılı		
5 yıl altında	74	30,6
6-11 yıl	98	40,5
12 yıl ve üzeri	70	28,9
Gelir düzeyi *8356,00±6105,00 (min-maks: 1000,00-50000,00)		
8 bin TL ve altı	184	76,0
8 bin TL üzeri	58	24,0
Profesyonel ya da amatör olarak sporcu olma durumu		
Profesyonel	15	6,2
Amatör	204	84,3
Sporcu olmadım	23	9,5
Aktif olarak spor yapma durumu		
Evet	142	58,7
Hayır	100	41,3
Sportif bir organizasyon sırasında saldırıya uğrama durumu		
Evet	109	45,0
Hayır	133	55,0

*Ortalama±standart sapma, n=242

Tablo 4.1 (Devam). Katılımcıların sosyo - demografik özellikleri

Değişkenler	n	%
Alkol kullanma durumu		
Kullanmıyorum	147	60,7
Az kullanıyorum	81	33,5
Orta düzeyde kullanıyorum	14	5,8
Çok kullanıyorum	0	0
Sigara kullanma durumu		
Kullanmıyorum	143	59,1
Az kullanıyorum	80	33,1
Orta düzeyde kullanıyorum	19	7,9
Çok kullanıyorum	0	0
Kaygılı bir insan olma		
Hiçbir zaman	36	14,9
Arada bir	123	50,8
Bazen	73	30,2
Çoğu zaman	10	4,1
Stresli bir insan olma		
Hiçbir zaman	26	10,7
Arada bir	110	45,5
Bazen	90	37,2
Çoğu zaman	16	6,6

n=242.

Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde, %33,9'unun 51-55 yaş arasında, %93,8'inin evli, %56,6'sının esnaf, %44,6'sının lise mezunu olduğu, %40,5'inin 6-11 yıldır yönetici olarak çalıştığı, %76'sının gelir düzeyinin 8.000 TL ve altında olduğu, %84,3'ünün amatör olarak sporcu olduğu, %58,7'sinin aktif olarak spor yaptığı, %55'inin sportif bir organizasyon sırasında saldırıya uğramadığı, %60,7'sinin alkol kullanmadığı, %59,1'inin sigara kullanmadığı, %50,8'inin arada bir kaygılı olduğu, %45,5'inin arada bir stresli olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.1).

Tablo 4.2. Katılımcıların Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği puan ortalamaları dağılımları

Ölçekler	Ort±ss	Min-Maks	
PiDDÖ Alt Boyutları	İlişkiselik	4,07±0,43	2,50-5,00
	Yeterlik	4,22±0,38	2,33-5,00
	Özerklik	3,94±0,45	2,50-5,00
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Toplam	48,60±3,97	36,00-56,00	
Yaşam Doyumu Ölçeği Toplam	17,96±3,10	8,00-25,00	

Katılımcıların psikolojik ihtiyaç doyumunda denge ölçeği alt boyutları, psikolojik iyi oluş ölçeği ve yaşam doyumunu ölçeği puan ortalamaları Tablo 4.2’de verilmiştir.

Katılımcıların psikolojik ihtiyaç doyumunda denge ölçeğinden ilişkiselik alt boyutu ortalama puanı 4,07±0,43, yeterlik alt boyutu ortalama puanı 4,22±0,38, özerklik alt boyutu ortalama puanı ise 3,94±0,45 olarak belirlendi. Katılımcıların psikolojik iyi oluş ölçeği ortalama puanı 48,60±3,97, yaşam doyumunu ölçeği ortalama puanı 17,96±3,10 olarak saptanmıştır (Tablo 4.2).

Tablo 4.3. Katılımcıların Yaş Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması

Yaş Değişkeni	n	İlişkiselik	Yeterlik	Özerklik
		Ort±ss	Ort±ss	Ort±ss
45 yaş altı	41	4,11±0,56	4,11±0,43	3,74±0,49
46-50 yaş arası	60	4,03±0,37	4,16±0,43	3,97±0,45
51-55 yaş arası	82	4,01±0,38	4,25±0,31	4,00±0,39
56 yaş üzeri	59	4,18±0,44	4,31±0,36	3,95±0,50
F/p		2,172/0,092	2,862/0,038* a<d†	3,303/0,021* a<b=c=d†

*p<0,05, †Post hoc Tukey’s-b test sonucu, F: Tek yönlü varyans analizi, z: Mann Whitney U testi, x²: Kruskal Wallis testi, n=242.

Katılımcıların yaşları ile yeterlik ve özerklik alt boyutları ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur (p<0,05). Yeterlik alt boyutunda, 56 yaş üzerinde olan katılımcıların ortalama puanlarının 45 yaş altında olan katılımcıların ortalama puanlarına göre daha yüksek olduğu; özerklik alt boyutunda ise, 45 yaş altında olan katılımcıların ortalama puanlarının 46-50 yaş arasında, 51-55 yaş arasında ve 56 yaş üzerinde olan

katılımcıların ortalama puanlarından daha düşük olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların yaşları ile ilişkisellik alt boyutu ortalama puanı arasında anlamlı fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$) (Tablo 4.3).

Tablo 4.4. Katılımcıların Medeni Durum Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması

Medeni Durum Değişkeni	n	İlişkisellik	Yeterlik	Özerklik
		Ort±ss	Ort±ss	Ort±ss
Evli	227	4,09±0,41	4,24±0,37	3,95±0,45
Bekâr	15	3,85±0,67	3,93±0,35	3,77±0,51
z/p		-1,550/0,121	-3,061/0,002*	-1,319/0,187

* $p<0,05$, †Post hoc Tukey's-b test sonucu, F: Tek yönlü varyans analizi, z: Mann Whitney U testi, x^2 : Kruskal Wallis testi, n=242.

Katılımcıların medeni durumları ile yeterlik alt boyutu ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), evli olan bireylerin ortalama puanlarının bekar olan bireylerin ortalama puanlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. Katılımcıların medeni durumları ile ilişkisellik ve özerklik alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$) (Tablo 4.4).

Tablo 4.5. Katılımcıların Meslek Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması

Meslek Değişkeni	n	İlişkisellik	Yeterlik	Özerklik
		Ort±ss	Ort±ss	Ort±ss
Memur	29	4,19±0,42	4,22±0,41	3,85±0,49
İşçi	22	4,09±0,62	4,31±0,46	4,06±0,41
Esnaf	137	4,02±0,39	4,18±0,33	3,91±0,44
Emekli	22	4,28±0,44	4,46±0,33	4,09±0,38
Antrenör	32	4,05±0,42	4,19±0,47	3,95±0,56
x^2/p		10,810/0,029*	15,535/0,004*	6,371/0,173
		c<d†††	c<d†††	

* $p<0,05$, †Post hoc Tukey's-b test sonucu, ††† Bonferroni düzeltme sonucunda elde edilen p değeri $p<0,005$, F: Tek yönlü varyans analizi, z: Mann Whitney U testi, x^2 : Kruskal Wallis testi, n=242.

Katılımcıların meslekleri ile ilişkisellik ve yeterlik alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), her iki alt boyutta da emekli olan bireylerin ortalama puanlarının esnaf olan bireylerin ortalama puanlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Katılımcıların meslekleri ile özerklik alt boyutu ortalama puanı arasında anlamlı fark olmadığı bulunmuştur ($p>0,05$) (Tablo 4.5).

Tablo 4.6. Katılımcıların Eğitim Durumu Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması

Eğitim Durumu Değişkeni	n	İlişkisellik	Yeterlik	Özerklik
		Ort±ss	Ort±ss	Ort±ss
İlkokul	18	4,18±0,45	4,35±0,36	3,90±0,51
Ortaokul	47	4,08±0,41	4,22±0,36	3,92±0,46
Lise	108	3,99±0,41	4,22±0,33	3,95±0,44
Üniversite	69	4,16±0,46	4,20±0,46	3,94±0,46
		9,663/0,022*		
χ^2/p		c<d††	2,779/0,427	0,326/0,955

* $p<0,05$, ††Bonferroni düzeltme sonucunda elde edilen p değeri $p<0,008$, F: Tek yönlü varyans analizi, z: Mann Whitney U testi, χ^2 : Kruskal Wallis testi, n=242.

Katılımcıların eğitim durumları ile ilişkisellik alt boyutu ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), üniversite mezunu olan katılımcıların ortalama puanlarının lise mezunu olan katılımcıların ortalama puanlarına göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Katılımcıların eğitim durumları ile yeterlik ve özerklik alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$) (Tablo 4.6).

Tablo 4.7. Katılımcıların Yönetici Olarak Çalışma Yılı Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması

Yönetici Olarak Çalışma Yılı Değişkeni	n	İlişkisellik	Yeterlik	Özerklik
		Ort±ss	Ort±ss	Ort±ss
5 yıl altında	74	3,97±0,48	4,13±0,41	3,91±0,44
6-11 yıl	98	4,08±0,35	4,21±0,34	3,90±0,46
12 yıl ve üzeri	70	4,17±0,47	4,33±0,38	4,02±0,46
		3,741/0,025*	4,978/0,008*	
F/p		a<c†	a<c†	1,658/0,193

* $p<0,05$, †Post hoc Tukey's-b test sonucu, F: Tek yönlü varyans analizi, z: Mann Whitney U testi, χ^2 : Kruskal Wallis testi, n=242.

Katılımcıların yönetici olarak çalışma yılları ile ilişkisellik ve yeterlik alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), her iki alt boyutta da yönetici olarak 5 yıl altında çalışan bireylerin ortalama puanlarının 12 yıl ve üzerinde çalışan bireylerin ortalama puanlarına göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Katılımcıların yönetici olarak çalışma yılları ile özerklik alt boyutu ortalama puanı arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$) (Tablo 4.7).

Tablo 4.8. Katılımcıların Gelir Düzeyi Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması

Gelir Düzeyi Değişkeni	n	İlişkisellik	Yeterlik	Özerklik
		Ort±ss	Ort±ss	Ort±ss
8 bin TL ve altı	184	4,01±0,40	4,18±0,37	3,90±0,43
8 bin TL üzeri	58	4,26±0,47	4,37±0,37	4,06±0,50
t/p		-3,844/0,000*	-3,416/0,001*	-2,363/0,019*

* $p<0,05$, t: Bağımsız gruplarda t testi, χ^2 : Kruskal Wallis testi, n=242.

Katılımcıların gelir düzeyleri ile psikolojik ihtiyaç doyumunda denge ölçeği alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), tüm alt boyutlarda gelir düzeyi 8.000 TL üzerinde olan bireylerin ortalama puanlarının 8.000 TL ve altında olan bireylerin ortalama puanlarından daha yüksek olduğu saptanmıştır (Tablo 4.8).

Tablo 4.9. Katılımcıların Profesyonel ya da Amatör Sporcu Olma Durumu Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması

Profesyonel ya da amatör olarak sporcu olma durumu	n	İlişkisellik	Yeterlik	Özerklik
		Ort±ss	Ort±ss	Ort±ss
Profesyonel	15	4,08±0,59	4,33±0,44	4,17±0,45
Amatör	204	4,06±0,42	4,21±0,37	3,92±0,45
Sporcu olmadım	23	4,17±0,47	4,26±0,42	3,91±0,48
χ^2/p		0,857/0,651	1,003/0,606	5,313/0,070

* $p<0,05$, t: Bağımsız gruplarda t testi, χ^2 : Kruskal Wallis testi, n=242.

Katılımcıların sosyodemografik özelliklerinden profesyonel ya da amatör olarak sporcu olma durumu değişkeni ile psikolojik ihtiyaç doyumunda denge ölçeği alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$) (Tablo 4.9).

Tablo 4.10. Katılımcıların Aktif Olarak Spor Yapma Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması

Aktif Olarak Spor Yapma Durumu Değişkeni	n	İlişkiselik	Yeterlik	Özerklik
		Ort±ss	Ort±ss	Ort±ss
Evet	142	4,05±0,41	4,21±0,37	3,95±0,46
Hayır	100	4,11±0,46	4,24±0,39	3,93±0,45
t/p		-1,031/0,304	-0,569/0,570	0,317/0,752

* $p<0,05$, t: Bağımsız gruplarda t testi, x^2 : Kruskal Wallis testi, n=242.

Katılımcıların sosyodemografik özelliklerinden aktif olarak spor yapma durumu değişkeni ile psikolojik ihtiyaç doyumunda denge ölçeği alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$) (Tablo 4.10).

Tablo 4.11. Katılımcıların Sportif Bir Organizasyon Sırasında Saldırıya Uğrama Durumu Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması

Sportif Bir Organizasyon Sırasında Saldırıya Uğrama Durumu Değişkeni	n	İlişkiselik	Yeterlik	Özerklik
		Ort±ss	Ort±ss	Ort±ss
Evet	109	4,07±0,44	4,25±0,39	3,90±0,45
Hayır	133	4,08±0,43	4,19±0,37	3,96±0,46
t/p		-0,120/0,904	1,224/0,222	-1,012/0,312

* $p<0,05$, t: Bağımsız gruplarda t testi, x^2 : Kruskal Wallis testi, n=242.

Katılımcıların sosyodemografik özelliklerinden sportif bir organizasyon sırasında saldırıya uğrama durumu değişkeni ile psikolojik ihtiyaç doyumunda denge ölçeği alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$) (Tablo 4.11).

Tablo 4.12. Katılımcıların Alkol Kullanma Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması

Alkol Kullanma Değişkeni	n	İlişkiselik	Yeterlik	Özerklik
		Ort±ss	Ort±ss	Ort±ss
Kullanmıyorum	147	4,06±0,37	4,24±0,35	3,97±0,40
Az kullanıyorum	81	4,06±0,49	4,16±0,42	3,90±0,50
Orta düzeyde kullanıyorum	14	4,28±0,62	4,35±0,41	3,82±0,69
x²/p		3,931/0,140	3,800/0,150	0,480/0,787

*p<0,05, t: Bağımsız gruplarda t testi, x²: Kruskal Wallis testi, n=242.

Katılımcıların sosyodemografik özelliklerinden alkol kullanma durumu değişkeni ile psikolojik ihtiyaç doyumunda denge ölçeği alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir (p>0,05) (Tablo 4.12).

Tablo 4.13. Katılımcıların Sigara Kullanma Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması

Sigara Kullanma Değişkeni	n	İlişkiselik	Yeterlik	Özerklik
		Ort±ss	Ort±ss	Ort±ss
Kullanmıyorum	143	4,09±0,46	4,25±0,35	3,97±0,47
Az kullanıyorum	80	4,00±0,40	4,17±0,41	3,91±0,43
Orta düzeyde kullanıyorum	19	4,25±0,30	4,22±0,44	3,82±0,46
x²/p		7,498/0,024* b<c††††	2,154/0,341	2,418/0,299

*p<0,05, ††††Bonferroni düzeltme sonucunda elde edilen p değeri p<0,0167, t: Bağımsız gruplarda t testi, x²: Kruskal Wallis testi, n=242.

Katılımcıların sigara kullanma durumları ile ilişkiselik alt boyutu ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu (p<0,05), orta düzeyde sigara kullanan bireylerin ortalama puanlarının sigarayı az kullanan bireylerin ortalama puanlarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların sigara kullanma durumları ile yeterlik ve özerklik alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olmadığı bulunmuştur (p>0,05) (Tablo 4.13).

Tablo 4.14. Katılımcıların Kaygılı Bir İnsan Olma Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması

Kaygılı Bir İnsan Olma Değişkeni	n	İlişkisellik	Yeterlik	Özerklik
		Ort±ss	Ort±ss	Ort±ss
Hiçbir zaman	36	4,13±0,55	4,23±0,48	4,00±0,48
Arada bir	123	4,13±0,41	4,28±0,37	3,97±0,43
Bazen	73	3,96±0,38	4,17±0,31	3,94±0,43
Çoğu zaman	10	3,88±0,48	3,91±0,37	3,40±0,52
χ^2/p		9,729/0,021* c<b††	12,418/0,006* d<b††	10,705/0,013* d<a=b=c††

*p<0,05, ††Bonferroni düzeltme sonucunda elde edilen p değeri p<0,008, χ^2 : Kruskal Wallis testi, n=242.

Katılımcıların kaygılı bir insan olmaları psikolojik ihtiyaç doyumunda denge ölçeği alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir (p<0,05). İlişkisellik alt boyutunda, arada bir kaygılı olan katılımcıların ortalama puanlarının çoğu zaman kaygılı olan katılımcıların ortalama puanlarından daha yüksek; yeterlik alt boyutunda arada bir kaygılı olan katılımcıların ortalama puanlarının çoğu zaman kaygılı olan katılımcıların ortalama puanlarından daha yüksek; özerklik alt boyutunda ise çoğu zaman kaygılı olan katılımcıların ortalama puanlarının hiçbir zaman, arada bir ve bazen kaygılı olan katılımcıların ortalama puanlarından daha düşük olduğu saptanmıştır (Tablo 4.14).

Tablo 4.15. Katılımcıların Stresli Bir İnsan Olma Değişkeni ile Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği alt boyutları ortalama puanlarının karşılaştırılması

Stresli Bir İnsan Olma Değişkeni	n	İlişkisellik	Yeterlik	Özerklik
		Ort±ss	Ort±ss	Ort±ss
Hiçbir zaman	26	4,21±0,61	4,21±0,60	3,87±0,46
Arada bir	110	4,05±0,41	4,25±0,34	3,98±0,46
Bazen	90	4,08±0,36	4,21±0,34	3,94±0,45
Çoğu zaman	16	3,96±0,62	4,13±0,42	3,80±0,45
χ^2/p		5,554/0,135	1,795/0,616	2,629/0,452

*p<0,05, χ^2 : Kruskal Wallis testi, n=242.

Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerinden stresli bir insan olma değişkeni ile psikolojik ihtiyaç doyumunda denge ölçeği alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$) (Tablo 4.15).

Tablo 4.16. Katılımcıların Sosyo-demografik özellikleri ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği ortalama puanlarının karşılaştırılması

Değişkenler	n	Psikolojik İyi Oluş	Yaşam Doyumu Ölçeği
		Toplam	Toplam
		Ort±ss	Ort±ss
Yaş			
45 yaş altı	41	47,73±3,95	17,46±3,38
46-50 yaş arası	60	48,40±4,14	17,85±2,83
51-55 yaş arası	82	48,80±3,10	18,10±2,56
56 yaş üzeri	59	49,13±4,79	18,22±3,80
	F/p	1,136/0,335	0,573/0,633
Medeni durum			
Evli	227	48,75±3,84	18,07±3,03
Bekar	15	46,33±5,19	16,26±3,73
	z/p	-2,001/0,045*	-1,898/0,058
Meslek			
Memur (a)	29	49,24±4,38	18,44±3,12
İşçi (b)	22	50,40±4,42	19,45±4,02
Esnaf (c)	137	48,13±3,53	17,77±2,74
Emekli (d)	22	50,04±4,27	19,00±2,89
Antrenör (e)	32	47,81±4,35	16,59±3,43
	x²/p	11,219/0,024*	12,333/0,015*
		a=b=c=d=e	a=b=c=d=e
Eğitim durumu			
İlkokul	18	49,77±5,01	17,61±3,69
Ortaokul	47	47,82±4,40	17,40±3,80
Lise	108	48,65±3,35	18,34±2,30
Üniversite	69	48,73±4,24	17,84±3,48
	x²/p	3,626/0,305	3,627/0,305
Yönetici olarak çalışma yılı			
5 yıl altında	74	48,27±3,74	17,86±2,63
6-11 yıl	98	48,52±3,79	17,85±3,04
12 yıl ve üzeri	70	49,07±4,43	18,21±3,63
	F/p	0,766/0,466	0,321/0,726

* $p<0,05$, F: Tek yönlü varyans analizi, z: Mann Whitney U testi, x^2 : Kruskal Wallis testi, $n=242$.

Tablo 4.16. (Devam). Katılımcıların Sosyo-demografik özellikleri ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği ortalama puanlarının karşılaştırılması

Değişkenler	n	Psikolojik İyi Oluş	Yaşam Doyumu Ölçeği
		Toplam	Toplam
		Ort±ss	Ort±ss
Gelir Düzeyi			
8 bin TL ve altı	184	47,92±3,66	17,33±2,77
8 bin TL üzeri	58	50,75±4,17	19,96±3,28
	t/p	-4,967/0,000*	-6,031/0,000*
Profesyonel ya da Amatör olarak			
Sporcu Olma Durumu			
Profesyonel	15	49,33±5,19	18,20±4,16
Amatör	204	48,43±3,80	17,80±2,89
Sporcu olmadım	23	49,65±4,51	19,17±3,92
	x²/p	2,293/0,318	3,552/0,169
Aktif olarak spor yapma durumu			
Evet	142	48,90±3,57	18,09±3,00
Hayır	100	48,17±4,45	17,78±3,24
	t/p	1,374/0,171	0,768/0,443
Sportif bir organizasyon sırasında			
saldırıya uğrama durumu			
Evet	109	48,50±4,25	17,65±3,29
Hayır	133	48,68±3,73	18,21±2,92
	t/p	-0,349/0,727	-1,415/0,158
Alkol kullanma durumu			
Kullanmıyorum	147	48,49±3,38	17,91±2,67
Az kullanıyorum	81	48,23±4,51	17,60±3,60
Orta düzeyde kullanıyorum	14	51,85±5,08	20,50±3,25
	x²/p	8,593/0,014*	6,401/0,041*
		a=b<c††††	a<c††††
Sigara kullanma durumu			
Kullanmıyorum	143	49,00±3,70	18,01±2,94
Az kullanıyorum	80	47,78±4,26	17,70±3,18
Orta düzeyde kullanıyorum	19	49,00±4,34	18,68±3,90
	x²/p	6,190/0,045*	1,631/0,442
		a=b=c	

*p<0,05, ††††Bonferroni düzeltme sonucunda elde edilen p değeri p<0,0167, t: Bağımsız gruplarda t testi, x²: Kruskal Wallis testi, n=242.

Tablo 4.16. (Devam). Katılımcıların Sosyo-demografik özellikleri ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği ortalama puanlarının karşılaştırılması

Değişkenler	n	Psikolojik İyi Oluş	Yaşam Doyumu Ölçeği
		Toplam	Toplam
		Ort±ss	Ort±ss
Kaygılı bir insan olma			
Hiçbir zaman	36	50,58±3,90	18,83±2,74
Arada bir	123	48,84±3,85	18,26±3,38
Bazen	73	47,75±3,45	17,31±2,51
Çoğu zaman	10	44,70±5,22	15,90±3,24
χ^2/p		17,904/0,000* c=d<a††	10,278/0,016* a=b=c=d
Stresli bir insan olma			
Hiçbir zaman	26	50,92±4,28	19,34±2,86
Arada bir	110	48,81±3,76	18,09±3,14
Bazen	90	48,16±3,57	17,61±2,70
Çoğu zaman	16	45,81±5,02	16,81±4,49
χ^2/p		13,741/0,003* c=d<a††	5,701/0,127

*p<0,05, ††Bonferroni düzeltme sonucunda elde edilen p değeri p<0,008, χ^2 : Kruskal Wallis testi, n=242.

Katılımcıların medeni durumları ile psikolojik iyi oluş ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu (p<0,05), evli olan bireylerin ortalama puanlarının bekâr olan bireylerin ortalama puanlarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.16).

Katılımcıların gelir düzeyleri ile psikolojik iyi oluş ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu (p<0,05), gelir düzeyi 8.000 TL üzerinde olan bireylerin ortalama puanlarının 8.000 TL ve altında olan bireylerin ortalama puanlarına göre daha yüksek olduğu bulunmuştur (Tablo 4.16).

Katılımcıların alkol kullanma durumları ile psikolojik iyi oluş ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu saptanmıştır (p<0,05). Orta düzeyde alkol kullanan bireylerin ortalama puanlarının alkolü az kullanan ve alkol kullanmayan bireylerin ortalama puanlarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.16).

Katılımcıların kaygılı bir insan olmaları ile psikolojik iyi oluş ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu (p<0,05), kaygılı olmayan bireylerin ortalama puanlarının

bazen ve her zaman kaygılı olan bireylerin ortalama puanlarından daha yüksek olduğu saptanmıştır (Tablo 4.16).

Katılımcıların stresli bir insan olmaları ile psikolojik iyi oluş ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), bazen ve her zaman stresli olan bireylerin ortalama puanlarının stresli olmayan bireylerin ortalama puanlarına göre daha düşük olduğu bulunmuştur (Tablo 4.16).

Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerinden yaş, eğitim durumu, yönetici olarak çalışma yılı, profesyonel ya da amatör olarak sporcu olma durumu, aktif olarak spor yapma durumu ve sportif bir organizasyon sırasında saldırıya uğrama durumu değişkenleri ile psikolojik iyi oluş ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Katılımcıların meslekleri ve sigara kullanma durumları ile Kruskal Wallis testi sonucunda anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), fakat ikili karşılaştırmalarda Bonferroni düzeltmesi sonucunda elde edilen p değerinin sırasıyla $p>0,005$ ve $p>0,0167$ olmasından dolayı katılımcıların meslekleri ve sigara kullanma durumları ile psikolojik iyi oluş ölçeği ortalama puanı arasındaki farkın anlamsız olduğu bulunmuştur (Tablo 4.16).

Katılımcıların gelir düzeyleri ile yaşam doyumu ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), gelir düzeyi 8.000 TL üzerinde olan bireylerin ortalama puanlarının 8.000 TL ve altında olan bireylerin ortalama puanlarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.16).

Katılımcıların alkol kullanma durumları ile yaşam doyumu ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), orta düzeyde alkol kullanan katılımcıların ortalama puanlarının alkol kullanmayan bireylerin ortalama puanlarından daha yüksek olduğu saptanmıştır (Tablo 4.16).

Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerinden yaş, medeni durum, eğitim durumu, yönetici olarak çalışma yılı, profesyonel ya da amatör olarak sporcu olma durumu, aktif olarak spor yapma durumu, sportif bir organizasyon sırasında saldırıya uğrama durumu, sigara kullanma durumu ve stresli bir insan olma değişkenleri ile yaşam doyumu ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olmadığı bulunmuştur ($p>0,05$). Katılımcıların meslekleri ve kaygılı bir insan olmaları ile Kruskal Wallis testi sonucunda anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), fakat ikili karşılaştırmalarda Bonferroni düzeltmesi sonucunda elde edilen p değerinin sırasıyla $p>0,005$ ve $p>0,008$ olmasından dolayı

katılımcıların meslekleri ve kaygılı bir insan olmaları ile yaşam doyumu ölçeği ortalama puanı arasındaki farkın anlamsız olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.16).

Tablo 4.17. Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği Alt Boyutları ile Psikolojik İyi Oluş ve Yaşam Doyumu Ölçekleri arasındaki korelasyonlar

Ölçekler	Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Yaşam Doyumu Ölçeği	
Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği Alt Boyutları	İlişkiselik	r: 0,481 p=0,000**	r: 0,329 p=0,000**
	Yeterlik	r: 0,497 p=0,000**	r: 0,369 p=0,000**
	Özerklik	r: 0,468 p=0,000**	r: 0,466 p=0,000**

**p<0,01, r: Pearson Korelasyon Analizi

Katılımcıların psikolojik ihtiyaç doyumunda denge ölçeği alt boyutları ve psikolojik iyi oluş ölçeği ve yaşam doyumu ölçeği arasındaki ilişkiyi gösteren Pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre, ilişkiselik alt boyutu ile psikolojik iyi oluş ölçeği arasında pozitif yönde orta düzeyde (r: 0,481, p=0,000), yaşam doyumu ölçeği arasında ise pozitif yönde zayıf (r: 0,329, p=0,000) korelasyon olduğu belirlendi. Yeterlik alt boyutu ile psikolojik iyi oluş ölçeği arasında pozitif yönde orta düzeyde (r: 0,497, p=0,000), yaşam doyumu ölçeği arasında ise pozitif yönde zayıf (r: 0,369, p=0,000) korelasyon olduğu bulunmuştur. Özerklik alt boyutu ile psikolojik iyi oluş ölçeği ve yaşam doyumu ölçeği arasında pozitif yönde orta düzeyde korelasyon olduğu saptanmıştır (sırasıyla, r: 0,468, p=0,000; r: 0,466, p=0,000) (Tablo 4.17).

Tablo 4.18. Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği Alt Boyutları ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği arasındaki ilişkiyi açıklayan Lineer Regresyon Analiz sonuçları

	β	t	p	F	p	R ²
Constant	18,471	7,277	0,000**			
İlişkisel alt boyutu	0,244	4,053	0,000**	48,266	0,000	0,370
Yeterlik alt boyutu	0,282	4,715	0,000**			
Özerklik alt boyutu	0,258	4,466	0,000**			

**p<0,01.

Psikolojik ihtiyaç doyumunda denge ölçeği alt boyutları kullanılarak psikolojik iyi oluş değişkenini yordamak amacıyla birçok değişkenli doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda anlamlı bir regresyon modeli (F: 48.266; p=0,000) ve psikolojik iyi oluş değişkenindeki varyansın %37'sinin (Düzeltilmiş R²: 0,370) ilişkisellik, yeterlik ve özerklik alt boyutları tarafından açıklandığı bulunmuştur. Bu bulgulara göre, ilişkisellik, yeterlik ve özerklik alt boyutları psikolojik iyi oluşu olumlu ve anlamlı olarak yordamaktadırlar (sırasıyla $\beta=0,244$, t: 4,053, p=0,000; $\beta=0,282$, t: 4,715, p=0,000; $\beta=0,258$, t: 4,466, p=0,000) (Tablo 4.18).

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde, %33,9'unun 51-55 yaş arasında, %93,8'inin evli, %56,6'sının esnaf, %44,6'sının lise mezunu olduğu, %40,5'inin 6-11 yıldır yönetici olarak çalıştığı, %76'sının gelir düzeyinin 8.000 TL ve altında olduğu, %84,3'ünün amatör olarak sporcu olduğu, %58,7'sinin aktif olarak spor yaptığı, %55'inin sportif bir organizasyon sırasında saldırıya uğramadığı, %60,7'sinin alkol kullanmadığı, %59,1'inin sigara kullanmadığı, %50,8'inin arada bir kaygılı olduğu, %45,5'inin arada bir stresli olduğu bulundu.

Spor yöneticilerinin psikolojik ihtiyaç doyumunda denge ölçeğinden ilişkisellik alt boyutu ortalama puanı $4,07 \pm 0,43$, yeterlik alt boyutu ortalama puanı $4,22 \pm 0,38$, özerklik alt boyutu ortalama puanı ise $3,94 \pm 0,45$ olarak belirlendi. Spor yöneticilerinin psikolojik iyi oluş ölçeği ortalama puanı $48,60 \pm 3,97$, yaşam doyumu ölçeği ortalama puanı $17,96 \pm 3,10$ olarak saptandı.

Spor yöneticilerinin yaşları ile yeterlik ve özerklik alt boyutları ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu bulundu ($p < 0,05$). Yeterlik alt boyutunda, 56 yaş üzerinde olan spor yöneticilerinin ortalama puanlarının 45 yaş altında olan spor yöneticilerinin ortalama puanlarına göre daha yüksek olduğu; özerklik alt boyutunda ise, 45 yaş altında olan spor yöneticilerinin ortalama puanlarının 46 yaş ve üzerinde olan spor yöneticilerinin ortalama puanlarından daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Spor yöneticilerinin yaşları ile ilişkisellik alt boyutu ortalama puanı arasında anlamlı fark olmadığı saptandı ($p > 0,05$). Buna göre ileri yaşta olan spor yöneticilerinin yeterlik seviyelerinin yüksek olması yönetimsel herhangi bir faaliyet sırasında problem çözme, sorumluluk alma veya etkileşim içinde olma gibi durumlarda genç spor yöneticilere kıyasla daha iyi durumda oldukları söylenebilir. Ayrıca yaşın ilerlemesiyle birlikte özerklik puanının yükselmesi; zaman geçtikçe bilgi-birikimin oluşması, tecrübenin kazanılması gibi özelliklerin artması, spor yöneticilerinin yaş ilerledikçe daha özgür bir davranış sergileyeceği, bağımsız hareket edebileceği ve karar verirken kendi iradesini kullanabileceği düşüncesini oluşturabilir. Yetişkin bireyler üzerinde yapılan bir çalışmada benzer bir bulgunun elde edildiği; farklı yaş gruplarındaki katılımcıların, psikolojik ihtiyaçlar alt boyutlarından olan özerklik ve yeterlilik ihtiyaçlarında anlamlı bir farkın olduğu, ilişkisellik alt boyutunda ise anlamlı bir

farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Bilir, 2017). Bu bulgu, çalışmamızda elde ettiğimiz bulguyu destekler niteliktedir.

Spor yöneticilerinin medeni durumları ile yeterlik alt boyutu ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), evli olan bireylerin ortalama puanlarının bekâr olan bireylerin ortalama puanlarından daha yüksek olduğu bulundu. Bu durumun evli spor yöneticilerinin farklı bir yönetim türü olan aile yapısında sorumluluk alabilmeleri ve idare kabiliyetlerinin bekâr spor yöneticilerine nazaran yüksek olması olarak yorumlanabilir. Evli yöneticilerin sorumluluk bilincinin yüksek olması, aile içi problemler karşısında çözüm üretebilmeleri ve ilişkilerinin güçlü olabilmesi gibi özelliklerin, yeterlilik ihtiyacı doyumuna seviyesine olumlu bir etkisi olduğu düşünülmektedir. Benzer çalışmalara bakıldığında genel olarak evli bireylerin puanlarının bekâr bireylere göre daha yüksek sonuçlar verdiği görülmüştür (Bilir, 2017; Uzakgiden, 2019).

Spor yöneticilerinin medeni durumları ile ilişkisellik ve özerklik alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olmadığı belirlendi ($p>0,05$). Uzakgiden (2019) tarafından yapılan bir çalışmada medeni durum ile ilişkisellik ve özerklik alt boyutları incelendiğinde aralarında anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Bu sonuç elde edilen bulguyu destekler niteliktedir.

Spor yöneticilerinin meslekleri ile ilişkisellik ve yeterlik alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), her iki alt boyutta da emekli olan bireylerin ortalama puanlarının esnaf olan bireylerin ortalama puanlarına göre daha yüksek olduğu saptandı. Spor yöneticilerinin meslekleri ile özerklik alt boyutu ortalama puanı arasında anlamlı fark olmadığı bulundu ($p>0,05$). Emekli bireylerin hem mesleki anlamda belli bir yeterliliğe sahip olması hem de ilerleyen yaşlarından dolayı hayat tecrübelerinin var olması yeterlik ihtiyacında doyum sağlarken; yöneticilik faaliyetlerini yürütürken belli bir saygınlığının olması bulunduğu sosyal çevreyle iletişiminin yüksek olmasına, bunun da ilişkisellik ihtiyacı doyum seviyesini arttırmasına etkisi olduğu düşüncesini oluşturmaktadır. Esnaf olan spor yöneticilerinin ilişkisellik ve yeterlik puanının düşük olmasının nedenlerinden biri ekonomik durum olduğu aynı zamanda çalışma hayatlarındaki çevreleriyle olan ilişkilerin belirli bir seviyede olması ilişkiselliği etkilerken bireyde yetersizlik hissini arttırarak yeterlik ihtiyacı doyumunu da olumsuz yönde etkilemektedir. Alan yazın incelendiğinde emekli bireyler veya mesleki durumlar üzerinden psikolojik ihtiyaç doyumuyla ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Spor yöneticilerinin eğitim durumları ile ilişkisellik alt boyutu ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), üniversite mezunu olan spor yöneticilerinin ortalama puanlarının lise mezunu olan spor yöneticilerinin ortalama puanlarına göre daha yüksek olduğu bulundu. Spor yöneticilerinin eğitim durumları ile yeterlik ve özerklik alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olmadığı saptandı ($p>0,05$). Arslanoğlu vd. (2010) yaptıkları çalışmada eğitim durumu ile ilişkisellik, yeterlik ve özerklik alt boyutları arasında anlamlı bir farkın olmadığını bulmuşlardır. Üniversite mezunu olan bireylerin, eğitimin akademik boyutu olan üniversite eğitimi süreçlerinde elde ettikleri donanımı iş hayatlarında insanlara aktarmak istemeleri, sosyal çevrenin bir parçası olmayı istemeleri, insanlarla etkileşimde olmak istemeleri ve bunu yaparken güven hissiyatının oluşması bu bireylerde ilişkisellik ihtiyaç doyumu seviyesinde olumlu yönde etkisinin lise mezunu olan yöneticilere kıyasla daha yüksek olacağı söylenebilir. Bu yüzden üniversite mezunu olan spor yöneticilerinin ilişkisellik ihtiyacı doyumu, lise mezunlarına kıyasla daha yüksek olduğu söylenebilir. Karaburç (2017) çalışmasında evli bireylerin eğitim durumuna göre ilişkisellik alt boyutundan elde edilen puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit etmiş, üniversite ve lise mezunlarının, ilk-orta ve alt düzey eğitime sahip kişilere göre ilişkisellik ihtiyacını karşılama durumu daha yüksek olduğu bulmuştur. Bu bağlamda eğitim durumunda seviye yükseldikçe doyumun arttığı söylenebilir.

Spor yöneticilerinin yönetici olarak çalışma yılları ile ilişkisellik ve yeterlik alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), her iki alt boyutta da yönetici olarak 5 yıl altında çalışan bireylerin ortalama puanlarının 12 yıl ve üzerinde çalışan bireylerin ortalama puanlarına göre daha düşük olduğu bulundu. Spor yöneticilerinin yönetici olarak çalışma yılları ile özerklik alt boyutu ortalama puanı arasında anlamlı fark olmadığı belirlendi ($p>0,05$). Spor yöneticisi olarak uzun yıllar görev almanın belli bir çevreyle etkileşimin olduğu ve yıllara dayanan bilgi, beceri ve tecrübenin kazanılmış olması anlamına geldiğini söylenebilir. Spor yöneticilerinin bu anlamda çevreleriyle olan iletişimlerinin sürekliliği aynı zamanda belli bir tecrübenin olması bireyde hem ilişkisellik hem de yeterlik ihtiyacında doyumun oluşmasına neden olmaktadır. Bu da uzun yıllar spor yöneticiliği yapan bireylerin daha az süreyle görev alanlara göre ilişkisellik ve yeterlik ihtiyacında daha çok doyum yakaladığı sonucunu gösterir. Alan yazın incelendiğinde bu bulguya farklılık gösterebilen bulgulara rastlanmıştır. Akademisyenler üzerinde yapılan bir çalışmada alt boyutlardan sadece

ilişkisellik alt boyutunda anlamlı fark bulunurken, güreş hakemleri üzerine yapılan bir çalışmada tüm alt boyutlarda anlamlı farklılık bulunmuştur. Akademisyenler üzerine yapılan çalışmada (Türk, 2013) çalışma yılı ilerledikçe ilişkisellik alt boyutu yükselirken, güreş hakemleri üzerine yapılan bir çalışmada ise (Bayraktar ve Kuru, 2007) görev yılı daha az olan bireylerde tüm alt boyutlarda ihtiyaç doyumu artmaktadır. Bu sonuçlar neticesinde çalışma yılının alt boyutlara etkisinin meslekten mesleğe farklılık gösterebileceği söylenebilir.

Spor yöneticilerinin gelir düzeyleri ile psikolojik ihtiyaç doyumunda denge ölçeği alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), tüm alt boyutlarda gelir düzeyi 8.000 TL üzerinde olan bireylerin ortalama puanlarının 8.000 TL ve altında olan bireylerin ortalama puanlarından daha yüksek olduğu saptandı. Dönemin şartlarına göre asgari ücretin (Ocak 2022) yaklaşık en az iki katı kadar ortalama aylık geliri olan yöneticilerin ilişkisellik, yeterlik ve özerklik ihtiyaçlarında doyumunun 8.000 TL ve altında olanlara kıyasla yüksek olması, ekonomik gücün psikolojik ihtiyaçlar doyumunda ciddi bir kaynak olduğu anlamına gelmektedir. Yapılan benzer çalışmalarda gelir düzeyi değişkenine göre alt boyutlarından, yeterlilik ve ilişkisellik puan ortalaması arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken özerklik alt boyutu puan ortalaması arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu belirtilmiştir (Bayraktar, 2007; Kaya, 2015; Türk, 2013). Çalışmamızda tüm alt boyutlarda anlamlı fark bulunurken, alan yazında bir çok çalışmada sadece özerklik alt boyutunda anlamlı fark olduğu görülmektedir. Spor yöneticileri üzerine psikolojik ihtiyaçlar doyumuyla ilgili yapılan çalışmaların sayısının artırılması bu konudaki tartışmanın daha sağlıklı olmasını sağlayacaktır.

Spor yöneticilerinin sigara kullanma durumları ile ilişkisellik alt boyutu ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), orta düzeyde sigara kullanan bireylerin ortalama puanlarının sigarayla az kullanan bireylerin ortalama puanlarına göre daha yüksek olduğu belirlendi. Spor yöneticilerinin sigara kullanma durumları ile yeterlik ve özerklik alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olmadığı bulundu ($p>0,05$).

Spor yöneticilerinin kaygılı bir insan olmaları psikolojik ihtiyaç doyumunda denge ölçeği alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olduğu belirlendi ($p<0,05$). İlişkisellik alt boyutunda, arada bir kaygılı olan spor yöneticilerinin ortalama puanlarının çoğu zaman kaygılı olan spor yöneticilerinin ortalama puanlarından daha yüksek; yeterlik alt boyutunda arada bir kaygılı olan spor yöneticilerinin ortalama puanlarının çoğu zaman kaygılı olan spor yöneticilerinin ortalama puanlarından daha yüksek; özerklik alt

boyutunda ise çoğu zaman kaygılı olan spor yöneticilerinin ortalama puanlarının hiçbir zaman, arada bir ve bazen kaygılı olan spor yöneticilerinin ortalama puanlarından daha düşük olduğu saptandı. Sonuç olarak kaygılı olma durumunun sürekliliği azaldıkça psikolojik ihtiyaç doyumunda artışın olduğu görülmektedir. Bu sonucu destekleyecek benzer bir çalışmanın sonucunda psikolojik ihtiyaçlar ile sürekli kaygı arasında negatif yönde ilişkinin olduğu, psikolojik ihtiyaçlar ile mutluluk arasında pozitif yönde ilişki olduğu bulunmuştur. Sürekli kaygı ile mutluluk arasında ise negatif yönde bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Yıldırım, 2019).

Spor yöneticilerinin sosyo-demografik özelliklerinden profesyonel ya da amatör olarak sporcu olma durumu, aktif olarak spor yapma durumu, sportif bir organizasyon sırasında saldırıya uğrama durumu, alkol kullanma durumu ve stresli bir insan olma değişkenleri ile psikolojik ihtiyaç doyumunda denge ölçeği alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olmadığı belirlendi ($p>0,05$).

Spor yöneticilerinin medeni durumları ile psikolojik iyi oluş ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), evli olan bireylerin ortalama puanlarının bekâr olan bireylerin ortalama puanlarından daha yüksek olduğu belirlendi. Evli bireylerin psikolojik iyi oluşları üzerine yapılan bir çalışmada evlilik doyumunun psikolojik iyi oluşla arasında benzer bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. (Akdağ ve Çankaya, 2015). Başka bir araştırmanın bulgularında bekâr katılımcıların psikolojik iyi oluş ile arasında negatif bir ilişkinin olduğu fakat evli bireylerin ailelerinden aldıkları sosyal destekle kişinin psikolojik iyi oluş düzeyinde artış olduğu saptanmıştır (Ateş, 2021). Okul yöneticileri üzerine yapılan bir çalışmada ise medeni durum değişkenine göre psikolojik iyi oluş düzeylerinde anlamlı bir fark bulunmuş ve evli okul yöneticilerinin psikolojik iyi oluş düzeyleri bekâr okul yöneticilerinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Uslu, 2016). Alan yazında bu konuyla ilgili yapılan birçok çalışmanın sonucunun (Horwitz, Mclaughlin, ve White, 1998; Waite, 1995), elde ettiğimiz sonuçla örtüştüğü görülmektedir. Bu bağlamda evli bireylerin psikolojik iyi oluş durumlarının bekâr bireylere göre yüksek çıkması beklenen bir sonuçtur.

Spor yöneticilerinin gelir düzeyleri ile psikolojik iyi oluş ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), gelir düzeyi 8.000 TL üzerinde olan bireylerin ortalama puanlarının 8.000 TL ve altında olan bireylerin ortalama puanlarına göre daha yüksek olduğu bulundu. Psikolojik iyi oluşun sosyo-ekonomik belirleyiciler üzerine yapılan bir çalışmada gelir düzeyinin artmasıyla birlikte psikolojik iyi oluş düzeyin de arttığı tespit edilmiştir. 30 yıl süren bu çalışmada farklı gelir düzeylerinin, yetişkin

bireylerin psikolojik iyi oluşlarına ciddi bir etkisi olduğu saptanmıştır (Kaplan, Shema, ve Leite, 2008). Yani gelir düzeyinin yüksek olması spor yöneticisi üzerinde pozitif bir etki sağlarken, gelir düzeyi ortalama ve ortalamanın altında olan yöneticilerde negatif bir etki olabileceğini göstermektedir. Kaplan vd. (2008)'nin ulaşılmış olduğu bu sonuç, elde ettiğimiz sonucu destekler niteliktedir.

Spor yöneticilerinin alkol kullanma durumları ile psikolojik iyi oluş ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu saptandı ($p<0,05$). Orta düzeyde alkol kullanan bireylerin ortalama puanlarının alkolü az kullanan ve alkol kullanmayan bireylerin ortalama puanlarından daha yüksek olduğu belirlendi. Genel olarak aşırı alkol kullanımının birçok konuda zararlı olduğu bilinen bir durumdur. Fakat yapılan bir araştırmada duygularını ifade etme ve yönlendirme konusunda başarılı olan bireylerin rahatlama amacıyla normalden daha az alkolü tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. (Sudraba, Rancans, ve Millere, 2012). Çalışmamızda bu bulguyu destekler nitelikte bir sonuç elde edilmiştir. Orta düzeyde alkol kullanan yöneticilerin, hiç alkol kullanmayan ve az alkol kullananlara göre psikolojik iyi oluşunun yüksek olduğu görülmüş, bu durumun ise yöneticilerin yönetim aşamasında birçok baskı, stres gibi durumlardan kurtulmanın, kendini rahat ifade edebilmenin bir yolu olarak düşünülmüş olduğu söylenebilir. Bu durumun sonucunda ise orta düzeyde alkol kullanan bireylerde psikolojik iyi oluş seviyesinde artış meydana geldiği söylenebilir.

Spor yöneticilerinin kaygılı bir insan olmaları ile psikolojik iyi oluş ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), kaygılı olmayan bireylerin ortalama puanlarının bazen ve her zaman kaygılı olan bireylerin ortalama puanlarından daha yüksek olduğu saptandı. Kaygının psikolojik iyi oluş üzerine etkisiyle ilgili yapılan bir çalışmada, kaygı düzeyinin düşük olması psikolojik iyi oluş doyumunda olumlu bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir (Tangör ve Curun, 2016).

Spor yöneticilerinin stresli bir insan olmaları ile psikolojik iyi oluş ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), bazen ve her zaman stresli olan bireylerin ortalama puanlarının stresli olmayan bireylerin ortalama puanlarına göre daha düşük olduğu bulundu. Schiffrin ve Nelson (2010)'a göre stres düzeyi yüksek olan bireylerin, düşük olan bireylere kıyasla olumlu yöndeki duyguları daha az yaşamaktadırlar. Yani stres seviyesi arttıkça mutlu olma, iyi hissetme, sağlıklı iletişim kurabilme gibi tüm özelliklerin olumsuz yönde etkileneceği bilinmektedir. Bu çalışmada stres seviyesinin az olduğu ve buna dayalı olarak psikolojik iyi oluşun yüksek olduğu görülmüştür. Tütüncü (2012)

tarafından yönetici ve çalışanlar üzerinde yapılan bir çalışmada, psikolojik iyi olmanın her bir alt boyutu ve toplam psikolojik iyi olma puanlarının stresle negatif ve anlamlı ilişkili olduğu bulunmuştur. Özellikle yönetici ve çalışanların kendini kabul ve toplam psikolojik iyi olma puanları ile stres düzeyleri arasında yüksek düzeyde ve negatif bir ilişki olduğu görülmüştür.

Spor yöneticilerinin sosyo-demografik özelliklerinden yaş, eğitim durumu, yönetici olarak çalışma yılı, profesyonel ya da amatör olarak sporcu olma durumu, aktif olarak spor yapma durumu ve sportif bir organizasyon sırasında saldırıya uğrama durumu değişkenleri ile psikolojik iyi oluş ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olmadığı saptandı ($p>0,05$). Alan yazın incelendiğinde yaş değişkeni ile iyi oluş arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür (Altıntaş, 2019; Eraslan, 2015; Karaçam ve Pulur, 2016). Yıldız (2018) kadınlar üzerine yapmış olduğu çalışmada eğitim durumu ile psikolojik iyi oluş arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir. Bu durum elde edilen bulguyu destekler niteliktedir. Bu durumun tam aksine Kilit (2019) yapmış olduğu çalışmada, eğitim durumu değişkeni ile psikolojik iyi oluş arasında anlamlı bir farkın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma süresi ele alındığında, öğretmenler üzerine yapılan bir çalışmada, çalışma yılı ile psikolojik iyi oluş arasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Güvenç, 2021). Yapılan bir çalışmada katılımcıların son üç yılda spor yapma durumu ile psikolojik iyi oluş arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Suleymanov, 2021). Bu durum aktif spor yapma değişkeni ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkide elde edilen sonuçla benzerlik göstermektedir.

Spor yöneticilerinin meslekleri ve sigara kullanma durumları ile Kruskal Wallis testi sonucunda anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), fakat ikili karşılaştırmalarda Bonferroni düzeltilmesi sonucunda elde edilen p değerinin sırasıyla $p>0,005$ ve $p>0,0167$ olmasından dolayı spor yöneticilerinin meslekleri ve sigara kullanma durumları ile psikolojik iyi oluş ölçeği ortalama puanı arasındaki farkın anlamsız olduğu bulundu.

Spor yöneticilerinin gelir düzeyleri ile yaşam doyumu ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), gelir düzeyi 8.000 TL üzerinde olan bireylerin ortalama puanlarının 8.000 TL ve altında olan bireylerin ortalama puanlarından daha yüksek olduğu belirlendi. Günün şartlarına göre 8.000 TL'nin asgari ücretin neredeyse iki katı olduğu düşünüldüğünde, bireyin yaşamdan beklentilerin karşılanması açısından destekleyici bir unsur olarak görebilir. Günümüzde genel olarak yaşamdan beklentinin maddi kaygısızlık olduğu düşünüldüğünde, 8.000 TL üzerinde geliri olan spor

yöneticilerinin yaşam doyumlarının yüksek olması beklendik bir sonuçtur. Yılmaz ve Altınok (2009) yapmış oldukları araştırmanın bulgularında gelir düzeyi yüksek olan bireylerin yaşam doyumlarının, daha az gelir elde edenlere göre yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Buradan da anlaşılacağı gibi gelir düzeyinin yüksek olması yaşam doyumunu olumlu yönde etkilemektedir. Çünkü ekonomik gücün, birçok beklentiyi karşılama konusunda önemli bir faktör olduğu ve sonucunda yaşam doyumunun sağlandığı düşünülebilir. Benzer bir sonucun görüldüğü Güven (2021)'e ait çalışmada da yüksek gelir elde edenlerin yaşam doyumunu, düşük gelir elde edenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun alan yazında birçok çalışmanın sonucuyla uyumlu olduğu söylenebilir.

Spor yöneticilerinin alkol kullanma durumları ile yaşam doyumunu ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$), orta düzeyde alkol kullanan spor yöneticilerinin ortalama puanlarının alkol kullanmayan bireylerin ortalama puanlarından daha yüksek olduğu saptandı. Benzer durum psikolojik iyi oluş ölçeği ortalamasında da tespit edilmiş olsa da, alan yazında birçok çalışmada elde ettiğimiz bulgunun aksine sonuçlara ulaşılmıştır. Alkol ile ilgili araştırmalar incelendiğinde yaşam doyumunu ile negatif olarak anlamlı bir ilişkileri olduğu görülmüştür (Gilman ve Huebner, 2006). Bir araştırmacı on beş yıl boyunca yapmış olduğu bir çalışmada alkol kullanımını ile yaşam doyumunu düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiş ve alkol kullanımının yaşam doyumunu olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır (Honkanen vd., 2012). Benzer çalışmaların birçoğunda aynı sonucun elde edildiği görülmüştür (İlhan, 2013; Ögel, Taner, ve Eke, 2006; Özkara, Kalkavan, ve Çavdar, 2015).

Spor yöneticilerinin sosyo-demografik özelliklerinden yaş, medeni durum, eğitim durumu, yönetici olarak çalışma yılı, profesyonel ya da amatör olarak sporcu olma durumu, aktif olarak spor yapma durumu, sportif bir organizasyon sırasında saldırıya uğrama durumu, sigara kullanma durumu ve stresli bir insan olma değişkenleri ile yaşam doyumunu ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olmadığı bulundu ($p>0,05$).

Spor yöneticilerinin sosyo-demografik özelliklerinden yaş değişkeni ile yaşam doyumunu ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olmadığı bulundu. Alan yazın incelendiğinde yapılan birçok çalışmada yaş değişkeni ile yaşam doyumunu ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Eshkoor vd., 2015; İzgiş, 2019; Yazıcı, 2015).

Spor yöneticilerinin sosyo-demografik özelliklerinden medeni durum değişkeni ile yaşam doyumu ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olmadığı bulundu. Alan yazın incelendiğinde benzer bulguların elde edildiği görülmektedir. Bu durum elde edilen bulguları destekler niteliktedir (Direk, 2019; Gerdan, 2018; İzgiş, 2019)

Spor yöneticilerinin sosyo-demografik özelliklerinden eğitim durumu değişkeni ile yaşam doyumu ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olmadığı bulundu. Çalışan bireyler üzerine yapılan bir çalışmada eğitim durumu değişkeni ile yaşam doyumu arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Aydın, 2019). Yapılan başka bir çalışmada da elde edilen bu bulguyu destekler nitelikte bir sonuç elde edilmiş, eğitim durumunun yaşam doyumuyla arasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Aydınlı, 2019).

Spor yöneticilerinin sosyo-demografik özelliklerinden gelir düzeyi değişkeni ile yaşam doyumu ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olmadığı bulundu. Aydın (2019) yapmış olduğu bir çalışmada, çalışan bireylerin gelir düzeyleri ile yaşam doyumları arasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Başka bir çalışmada da benzer şekilde gelir düzeyinin yaşam doyumu ile arasında anlamlı farkın olmadığını destekler niteliktedir (Direk, 2019).

Spor yöneticilerinin sosyo-demografik özelliklerinden görev süresi değişkeni ile yaşam doyumu ölçeği ortalama puanı arasında anlamlı fark olmadığı bulundu. Okul yöneticileri üzerine yapılan bir çalışmada yöneticilerin görev süreleri ile yaşam doyumları arasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Yılmaz ve Altınok, 2009). Öğretmenler üzerine yapılan bir çalışmada, öğretmenlerin hizmet süreleri ile yaşam doyumları arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Avşaroğlu, Deniz ve Kahraman, 2005).

Spor yöneticilerinin meslekleri ve kaygılı bir insan olmaları ile Kruskal Wallis testi sonucunda anlamlı fark olduğu ($p < 0,05$), fakat ikili karşılaştırmalarda Bonferroni düzeltmesi sonucunda elde edilen p değerinin sırasıyla $p > 0,005$ ve $p > 0,008$ olmasından dolayı spor yöneticilerinin meslekleri ve kaygılı bir insan olmaları ile yaşam doyumu ölçeği ortalama puanı arasındaki farkın anlamsız olduğu belirlendi.

Sonuç olarak spor yöneticilerinin psikolojik ihtiyaç alt boyutlarından ilişkisellik, yeterlik ve özerklik seviyeleri yükseldikçe psikolojik iyi oluş seviyelerinde de artış olduğu söylenebilir. İnsan için önemli olan psikolojik ihtiyaçlardan ilişkisellik, yeterlik ve özerklik gibi ihtiyaçlarda belli bir doyumun elde edilebilmesi, psikolojik iyi oluşun artması için

önemli olduğu bulunmuştur. İnsanların sosyal çevrenin bir parçası olabilme, bu çevreyle iletişim kurabilmesi, diğer insanlarla güven içerisinde etkileşim içinde olabilmesi, bilgi, donanım, beceri, ekonomik güç gibi yeterliliklere sahip olabilmesi, kendi hür iradesiyle hareket edebilmesi, kendi kararlarını kendisi alabilmesi ve uygulamaya geçirebilmesi gibi kişinin ilişkisellik, yeterlik ve özerklik ihtiyaçlarında doyumunu yakalayabilmesi insanın kişisel gelişimine yardımcı olurken, hayata da pozitif yaklaşabilmesine katkı sağlayacağı sonucuna varılabilir.

Araştırmanın bu kısmında spor bilimlerine ve spor yönetimi alanına katkı sağlayacağını düşündüğümüz öneriler bulunmaktadır. Bu öneriler, elde edilen sonuçlar ve alan yazına katkı sağlaması doğrultusunda belirlenmiştir;

- Spor yöneticilerinin psikolojik ihtiyaç doyumuna üzerine daha fazla çalışmanın yapılması, psiko-sosyal alanda spor bilimlerine daha fazla katkı sağlayacaktır.
- Alkol, sigara gibi bağımlılık yapabilen maddelerin kullanımının spor yöneticileri üzerinde psikolojik ihtiyaçlar, karar verme, stres, kaygı, umutsuzluk veya psikolojik iyi oluş gibi doğrudan yöneticiyi ve yönetimi etkileyebilecek durumlar üzerinde araştırmalar yapılabilir. Bilindiği üzere alkol ve sigara kullanımının genel olarak hem psikolojik hem de fiziksel zararları olabileceği bilinmektedir. Fakat bu araştırmada orta düzeyde alkol ve sigara kullanımının psikolojik iyi oluşa etkisi olduğu görülmüştür. Bu durumla ilgili derinlemesine bir çalışmanın yapılması spor yönetimi alanına katkı sağlayacaktır.
- Spor kulüplerinde görev alan yöneticilerin psikolojik iyi oluş durumlarının, sportif başarıyı etkileyip etkilemediği araştırılabilir. Çünkü psikolojik iyi oluşun yüksek seviyede olması kişide kararları uygulama, sosyal çevreyle iletişim, yaptırım gücü gibi davranışsal yönde olumlu etki sağlarken, bu durumun sportif başarıya etkisi olabilir.
- Spor yönetiminde yönetici olarak görev alan genç bireylerin daha erken tecrübelerle erişebilmeleri için olanaklar sağlanabilmesi için planlamalar yapılabilir.
- Üniversitelerin spor yöneticiliği bölümlerinden mezun olan adayların bilgi birikiminin gerçek yönetim sürecinde etkili olup olmayacağı araştırılabilir. Bu sayede çok erken yaşta tecrübe edinmeye başlayan yöneticilerin, psikolojik ihtiyaç doyumları, yaşam doyumları ve psikolojik iyi oluşları araştırılarak bu

alandaki hem bilimsel araştırmaların sayısı arttırılmış olur hem de kulüplerdeki spor yöneticisi tercihleri geliştirilebilir.

- Spor yöneticilerinde psikolojik iyi oluşun yaşam doyumu üzerinde hangi seviyede etkisi olabileceği konusunda araştırmalar yapılabilir. Alan yazın incelendiğinde bu konuda eksikliğin olduğu görölmektedir.

6. KAYNAKÇA

Akdağ, F. G., ve Çankaya, Z. (2015). Evli Bireylerde Psikolojik İyi Oluşun Yordanması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 646-662.

Akdoğan, A., ve Polatçı, S. (2013). Psikolojik Sermayenin Performans Üzerindeki Etkisinde İş Aile Yayılımı ve Psikolojik İyi Oluşun Etkisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 273-293.

Albayrak, G. (2013). *Psiko-Eğitim Programı ile Psikodramanın Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşlarına Etkisinin Karşılaştırılması*, 15-20, (doktora tezi), Mersin Üniversitesi. Mersin.

Alev, A., Alemdar, U., Alemdar, B., Yaman, S., ve Sığırtmaç, Y. (2021). Türk Spor Yönetiminin Dünden Bugüne Yapısal Analizi: Yeni Kamu Yönetimi ve Yönetişim Yaklaşımları Açısından Bir Değerlendirme. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23(2), 103-124.

Altıntaş, D. (2019). *Şiddete Maruz Kalmaya Bağlı Olarak Psikolojik Dayanıklılık, Bağışlayıcılık ve Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*, 125, (yüksek lisans tezi), Ufuk Üniversitesi. Ankara.

Ambreen, D. L., Chhabra, M., ve Banerjee, M. (2021). Sports Management- An Overview On Marketing. *Seshadripuram Journal of Social*, 3(1), 90-98.

Arslanoğlu E, Tekin M, Arslanoğlu C, Özmutlu İ. (2010). Voleybol Hakemlerinin Çeşitli Değişkenlere Göre Kaygı ve Temel Psikolojik İhtiyaç Düzeylerinin İncelenmesi (Ankara ili örneği). *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 985-995.

Aşan, Ö., ve Erenler, E. (2008). İş Tatmini ve Yaşam Tatmini İlişkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(2), 203-216.

Ateş, M. F. (2021). *Covid-19 Salgını Sürecinde Bireylerin Kaygı ve Psikolojik İyi Oluş Düzeylerinin Sosyodemografik Özellikler, Algılanan Sosyal Destek, Duygusal Düzenleme ve Empati Açısından İncelenmesi*, 60-66, (yüksek lisans tezi), Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi. İstanbul.

Avşaroğlu, S., Deniz, M. E., ve Kahraman, A. (2005). Teknik Öğretmenlerde Yaşam Doyumu İş Doyumu ve Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 115 – 129.

Aydın, R. (2018). *Çalışan Bireylerde Yaşam Doyumu, Mesleki Tükenmişlik ve Dini Başa Çıkma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, 56, (yüksek lisans tezi), Kastamonu Üniversitesi. Kastamonu.

Aydınlı, F. (2019). *Psikolojik Danışmanların Mesleki Tükenmişlik ve Yaşam Doyum Düzeyleri*, 63-64, (yüksek lisans tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Samsun.

Aziz, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri*, (6. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Bauer, J. J., ve McAdams, D. (2004). Growth Goals, Maturity, and Well-Being. *Developmental Psychology*, 40(1), 114-127.

Bayansalduz, M. (2003). Türk Spor Yönetiminde Finansal Kaynak Sağlama Çabalarının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, (160), 51-59.

Bayraktar, G. (2007). *Güreşçilerin Psikolojik İhtiyaçları ile Atılganlık Düzeylerinin Bireysel Başarılarına Etkisi*, 62-64, (doktora tezi), Gazi Üniversitesi. Ankara.

Bayraktar, G., ve Kuru, E. (2007). Güreş Hakemlerinin Temel Psikolojik İhtiyaçlarının İncelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 27-39.

Beyhan, T. E. (2018). *Sağlık Çalışanlarının İşe Hazır Bulunuşluk Durumlarının Öz Yeterlilik ve Yaşam Doyumu Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi*, (yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi. İstanbul.

Bilir, A. (2017). *Yetişkinlerde Psikolojik İhtiyaç Doyumunun Yaşam Kalitesi ve Mental İyi Oluşla İlişkisinin İncelenmesi*, 79-82, (yüksek lisans tezi), Üsküdar Üniversitesi. İstanbul.

Bradburn, N. M. (1969). The Structure of Psychological Well-Being. *Aldine Publishing Company*.

Budak, S. (2000). *Psikoloji Sözlüğü*, (1. Baskı). Ankara: Bilim Sanat.

Canşen, E. (2015). Türkiye Cumhuriyetinin Spor Politikaları. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 33-48.

Coleman, P. (2000). Aging and The Satisfaction Psychological Needs. *Psychological Inquiry*, 11(4), 291-294.

Çankaya, Z. C. (2009). Öğretmen Adaylarında Temel Psikolojik İhtiyaçların Doyumu ve İyi Olma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 691-711.

Çivitci, A. (2009). İlköğretim Öğrencilerinde Yaşam Doyumu: Bazı Kişisel ve Ailesel Özelliklerin Rolü. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 29-52.

Dağlı, A., ve Baysal, N. (2016). Yaşam Doyumu Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1250-1262.

Deci, E. L., ve Ryan, R. (1985b). *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*, (1. Baskı) içinde 43-85, New York: Plenum Publishing Co.

Deci, E. L., ve Ryan, R. (1987). The support of autonomy and the control of behavior. *Journal of Personality and Social Psychology* (eds.) *Motivational Science: Social and Personality Perspectives*. *Motivational Science: Social and Personality Perspectives*, 128-145.

Deci, E. L., ve Ryan, R. (1991). A Motivational Approach to Self: Integration in Personality. In R. A. Dienstbier (Ed.), *Nebraska Symposium on Motivation, 1990: Perspectives on Motivation* (pp. 237– 288). Lincoln, NE, US: University of Nebraska Press.

Deci, E. L., ve Ryan, R. (2000). The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.

Deci, E. L., Ryan, R., ve Williams, G. (1996). Need Satisfaction and The Self-Regulation of Learning. *Learning and Individual Differences*, 8(3), 165-183.

Deci, E., ve Ryan, R. (1985a). The General Causality Orientations Scale: Self Determination in Personality. *Journal of Research in Personality*, 19(2), 109-134.

Deci, E., Connell, J., ve Ryan, R. (1989). Self-Determination In A Work Organization. *Journal of Applied Psychology*, 74(4), 580-590.

Deneve, K. M., ve Cooper, H. (1998). The Happy Personality: A Meta-Analysis of 137 Personality Traits and Subjective Well-Being. *Psychological Bulletin*, 124(2), 197-229.

Devecioğlu, S., Çoban, B., ve Karakaya, Y. (2014). Futbol Yönetimi ve Organizasyonlarının Görünümü. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 35-48.

Diener, E. (1984). Subjective Well-Being. *Psychological Bulletin*, 95(3), 542-575.

Diener, E., ve Diener, R. (2000). New Directions In Subjective Well-Being Research: The Cutting Edge. *Indian Journal of Clinical Psychology*, 27(1), 21-33.

Diener, E., ve Seligman, M. (2002). Very Happy People. *Psychological Science*, 13(1), 81-84.

Diener, E., Emmons, R., Larsen, R., ve Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71-75.

Diener, E., Scollon, C., ve Lucas, R. (2009). The Evolving Concept of Subjective Well-Being: The Multifaceted Nature of Happiness. *Social Indicators Research Series*, 39, 67-100.

Diener, E., Suh, E., ve Oishi, S. (1997). Recent Findings On Subjective Well-being. *Indian Journal of Clinical Psychology*, 24(1), 25-41.

Diener, E., Wirtz, D., Diener, R., Tov, W., Prieto, C., Choi, D., ve Oishi, S. (2009). New Measures of Well-being. *Social Indicators Research Series*, 39, 247-266.

Diener, E., Wirtz, D., Tov, W., Prieto, C., Choi, D., Oishi, S., ve Diener, R. (2010). New Well-Being Measures: Short Scales to Assess Flourishing and Positive and Negative Feelings. *Social Indicators Research*, 97, 143-156.

Direk, D. A., (2019). *Huzurevinde Kalan ve Aile Ortamında Yaşayan Yaşlıların Yaşam Doyumlarının İncelenmesi*, 62-63, (yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi. Ankara.

Donuk, B. (2005). *Spor Yöneticiliği ve İstihdam Alanları*, (2. Baskı). İstanbul: Ötüken.

Durdova, I. (2012). Rapid Development of Sport and Sport Management at the Beginning of the Third Millennium. *International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering*, 6(8), 2047-2051.

Ekenci, G., ve Serarşlan, M. (1997). Gelişim Aşamaları Bakımcıdan Türk Spor Teşkilatı ve Değerlendirmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(3), 72-81.

Eraslan, M. (2015). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Yaş, Cinsiyet Ve Spor Yapma Durumlarına Göre İncelenmesi. *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 420-424.

Erkal, M. E. (1978). *Sosyolojik Açıdan Spor*, (1. Baskı) içinde 58-61, İstanbul: Kutsun Yayınevi.

Eshkooor, S., Hamid, T., Mun, C., ve Shahaar S. (2015). An Investigation on Predictors of Life Satisfaction Among The Elderly. *International E-journal of Advances in Social Sciences*. 1,(2), 207-212.

Gencer, N. (2018). Öznel İyi Oluş: Genel Bir Bakış. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 2621-2638.

Gerdan, E. (2018), *Yöneticilerin İşkolik Davranışlarının Yaşam Doyumlarına Etkisi: Konaklama İşletmeleri Örneği*, 63-64, (yüksek lisans tezi), Balıkesir Üniversitesi. Balıkesir.

Gilman, R., ve Huebner, S. (2006). Characteristics of Adolescents Who Report Very High Life Satisfaction. *Journal of Youth and Adolescence*, 35(3), 293-301.

Göçen, A. (2019). Öğretmenlerin Yaşam Anlamı, Psikolojik Sermaye ve Cinsiyetinin Psikolojik. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 8(1), 135-153.

Gök, Y., ve Sunay, H. (2010). Türkiye ve Fransa’da Uygulanan Spor Yönetiminin Kamu Yönetimi Açısından Karşılaştırılması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 7-16.

Guay, F., Mageau, G., ve Vallerand, R. (2003). On The Hierarchical Structure of Self-Determined Motivation: A Test of Top-Down, Bottom-Up, Reciprocal, and Horizontal Effects. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 29(8), 992-1004.

Güçlü, N., Yaman, M., ve Yenel, F. (1996). Spor Yöneticilerinin Nitelikleri ve Eğitim Durumları. *Amme İdaresi Dergisi*, 29(4), 55-63.

Gül, Ç. (2008). *Türk Spor Teşkilatının Sorunları ve Yeniden Yapılanması*, (yüksek lisans tezi), Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Gündoğdu, F., ve Sunay, H. (2006). Spor Yöneticisinde Olması Gereken Nitelikler Üzerine Bir Araştırma. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(2), 53-68.

Gündoğdu, F., ve Sunay, H. (2018). Türk Spor Teşkilatındaki Spor Yöneticilerinin Liderlik Stilleri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(2), 178-195.

Güven, H. İ. (2021). *Romantik İlişkilerde Psikolojik İyi Oluş Düzeylerinin Benlik Saygısı ve Yaşam Doyumu Üzerindeki Rolü*, 73-74, (yüksek lisans tezi), Haliç Üniversitesi. İstanbul.

Güvenç, A. (2021). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri İle Olumlu Düşünme Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişki*, 58-59, (yüksek lisans tezi), Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi. Karaman.

Honderich, T. (2005). *The Oxford Companion to Philosophy*, (2. Baskı) içinde 643, Oxford: Oxford University Press.

Honkanen, H. K., Kaprio, J., Korhonen, T., Honkanen, R., Heikkila, K., ve Koskenvuo, M. (2012). Self-reported Life Satisfaction and Alcohol use: A 15-year follow-up of Healthy Adult Twins. *Alcohol and Alcoholism*, 47(2), 160-168.

Horwitz, A., Mclaughlin, J., ve White, H. (1998). How the Negative and Positive Aspects of Partner Relationships Affect the Mental Health of Young Married People. *Journal of Health and Social Behavior*, 39(2), 124-136.

Huppert, F. A. (2009). Psychological Well-Being: Evidence Regarding its Causes and Consequences. *Applied Psychology; Health and Well-Being*, 1(2), 137-164.

İlhan, T. (2013). Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Amaçları ve Madde Kullanımı. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 183-196.

İzgiş, H. (2019). *Bir Grup Öğretmenin Algıladıkları Sosyal Destek ve Yaşam Doyumu İle Depresyon Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, 28-29, (yüksek lisans tezi), Işık Üniversitesi. İstanbul.

Jankowski, K. S. (2012). Morningness/Eveningness and Satisfaction With Life in a Polish Sample. *Chronobiology International*, 29(6), 780-785.

Kaplan, G. A., Shema, S., ve Leite, C. (2008). Socio-Economic Determinants of Psychological Well-Being: The Role of Income, Income Change, and Income Sources During The Course of 29 Years. *Ann Epidemiol*, 18(7), 531-537.

Karaburç, G. C. (2017). *Evli Bireylerin Problemlı İnternet Kullanımı, Evlilik Uyumu, Eş Tükenmişliği ve Temel Psikolojik İhtiyaçlarının Karşılanma Düzeylerinin İncelenmesi*, 130, (yüksek lisans tezi), Gaziantep Üniversitesi. Gaziantep.

Karaçam, A. ve Pulur, A. (2016). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Başarı Algısı, Akademik İyimsenlik, Psikolojik İyi Oluş ve Fiziksel Saygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 1-23.

Karakullukçu, Ö. F. (2008). Spor Yönetiminde Son Gelişmeler. *Beden Eğitimi ve Spor Dergisi*, 1(1), 1-17.

Kardaş, F., ve Yalçın, İ. (2018). An Adaptation Study of the Balanced Measure of Psychological Needs (BMPN) Scale to Turkish Culture. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47(2), 357-383.

Kashdan, T. B., Diener, R., ve King, L. (2008). Reconsidering Happiness: The Costs of Distinguishing Between Hedonics and Eudaimonia. *The Journal of Positive Psychology*, 3(4), 219-233.

Kasser, V. G., ve Ryan, R. (1999). The Relation of Psychological Needs For Autonomy and Relatedness To Vitality, Well-Being, and Mortality in a Nursing Home. *Journal of Applied Social Psychology*, 29(5), 935-954.

Kaya, H. (2015). *Hemşirelerin Temel Psikolojik İhtiyaçları ve Etkileyen Faktörler*, 38, (yüksek lisans tezi), Atatürk Üniversitesi. Erzurum.

Keser, A. (2005). İş Doyumu ve Yaşam Doyumu İlişkisi: Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama. *Çalışma ve Toplum (Ekonomo ve Hukuk Dergisi)*, 7(4), 77-96.

Keyes, C., Shmotkin, D., ve Ryff, C. (2002). Optimizing Well-Being: The Empirical Encounter of Two Traditions. *Journal of Personality & Social*, 82(6), 1007-1022.

Kilit, N., N. (2019). *Kader Algısı-Psikolojik İyi Oluş İlişkisi Üzerine Bir Araştırma*, 93-94, (yüksek lisans tezi), Atatürk Üniversitesi. Erzurum.

Kowal, J., ve Fortier, M. (1999). Motivational Determinants of Flow: Contributions From Self-Determination Theory. *The Journal of Social Psychology*, 139(3), 355-368.

Küçük, M. (2020). Yetişkinlerin Öz Şefkat, Bağlanma Stilleri ve Psikolojik İyi Oluş Özelliklerinin İncelenmesi. İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi.

Lussier, R. N., ve Kimball, D. (2009). *Applied Sport Management Skills* (s. 1-14). içinde Canada: Human Kinetics.

- Morsünbül, Ü. (2012). Özerklik ve Ruh Sağlığına Etkisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(2), 260-278.
- Neugarten, B. L., Havighurst, R., ve Tobin, S. (1961). The Measurement of Life Satisfaction. *Journal of Gerontology*, 16(2), 134-143.
- Osterman, K. F. (2000). Students' Need For Belonging In The School Community. *Review of Educational Research*, 70(3), 323-367.
- Ögel, K., Taner, S., ve Eke, C. (2006). Onuncu Sınıf Öğrencileri Arasında Tütün, Alkol ve Madde Kullanım Yaygınlığı. *Bağımlılık Dergisi*, 7(1), 18-23.
- Özen, Y. (2010). Kişisel Sorumluluk Bağlamında Öznel ve Psikolojik İyi Oluş (Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme). *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 2(4), 46-58.
- Özer, M., ve Karabulut, Ö. (2003). Yaşlılarda Yaşam Doyumu. *Turkish Journal of Geriatrics*, 6(2), 72-74.
- Özkara, A. B., Kalkavan, A., ve Çavdar, S. (2015). Spor Bilimleri Alanında Eğitim Alan Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyum Düzeylerinin Araştırılması. *International Journal of Science Culture and Sport*, 3, 336-346.
- Özmaden, M., ve Özmaden, H. (2010). Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (Tici) Dönemi Milli Ruh ve Milli Temsil, Siyasi ve Milli Propaganda İle Ülkeyi Tanıma-Tanıtma Çabaları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1).
- Pavot, W., ve Diener, E. (1993). Review of the Satisfaction With Life Scale. *Psychological Assessment*, 5(2), 164-172.
- Ryan, R. M., ve La Guardia, J. (2000). What Is Being Optimized?: Self-Determination Theory and Basic Psychological Needs In S. H. Qualls ve N. Abeles (Eds.), *Psychology and the Aging Revolution: How We Adapt to Longer Life*. *American Psychological Association*, 145-172.
- Ryan, R., ve Deci, E. (2000). Self – Determination Theory and The Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development and Well- Being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78.

Ryff, C. D. (1989a). Happiness is Everything, Or Is It? Explorations On the Meaning of Psychological Well-Being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069-1081.

Ryff, C. D. (1989b). Beyond Ponce De Leon and Life Satisfaction: New Directions in Quest of Successful Ageing. *International Journal of Behavioral Development*, 12(1), 35-55.

Ryff, C. D., ve Keyes, C. (1995). The Structure of Psychological Well-Being Revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719-727.

Ryff, C., ve Singer, B. (2008). Know Thyself and Become What You Are: A Eudaimonic Approach to Psychological Well-Being. *Journal of Happiness Studies*, 9, 19-39.

Sarıpek, D. B. (2017). “İhtiyaç” Kavramı Ekseninde Sosyal Koruma: Temel İhtiyaçlar Yaklaşımı. *İnsan ve İnsan Bilim Kültür Sanat ve Düşünce Dergisi*, 4(12), 43-65.

Savaşır, I. (1994). Ölçek Uyarlanmasındaki Sorunlar ve Bazı Çözüm Yolları. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9(33), 27-32.

Schiffirin, H. H., ve Nelson, S. (2010). Stressed and Happy? Investigating The Relationship Between Happiness and Perceived Stress. *Journal of Happiness Studies*, 11(1), 33-39.

Seligman, M. E. (2002). Positive Psychology, Positive Prevention, and Positive Therapy. *Handbook of Positive Psychology*, 2, 3-12.

Sheldon, K. M., ve Hilpert, J. (2012). The Balanced Measure of Psychological Needs (Bmpn) Scale: An Alternative Domain General Measure of Need Satisfaction. *Motivation and Emotion*, 36, 439-451.

Sheldon, K. M., Elliot, A., Kim, Y., ve Kasser, T. (2001). What Is Satisfying About Satisfying Events? Testing 10 Candidate Psychological Needs. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80(2), 325-339.

Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2021). Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü Tarihçesi. Erişim: 24 Nisan 2022, <https://shgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/112/105/Tarihce>

Spor Kulüpleri ve Spor Anonim Şirketleri Tescil Yönetmeliği. (2022). T.C. Resmi Gazete, 31890, 8 Temmuz 2022.

Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu. (2022). T.C. Resmi Gazete, 31821, 26 Nisan 2022.

Sudraba, V., Rancans, E., ve Millere, I. (2012). The Emotional Intelligence Features of Substance Use Disorders Patients: Pilot Research Results. *International Journal of Collaborative Research on Internal Medicine & Public Health*, 4(5), 485-501.

Sunay, H. (2009). *Spor Yönetimi* (1 b.). Ankara: Gazi Kitabevi.

Suleymanov, S. (2021). *Spor Yapan ve Yapmayan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin İletişim Kurma ve Psikolojik İyi Oluşlarının İncelenmesi*, 24, (yüksek lisans tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Samsun.

T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı. (2018, Eylül). Stratejik Plan 2019-2023. Erişim: 25 Nisan 2022, <https://sgb.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/SGB/012014/2019-2023-Stratejik-Plan%C4%B1.pdf>

Tangör, B. B., ve Curun, F. (2016). Psikolojik İyi Oluşun Yordayıcıları Olarak Bireysel Farklılıklar: Özgünlük, Benlik Saygısı ve Sürekli Kaygı. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 1-13.

Telef, B. B. (2013). Psikolojik İyi Oluş Ölçeği: Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 374-384.

Telef, B. B. (2013). Psikolojik İyi Oluş Ölçeği: Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 374-384.

Tok, M. (2021). *Genç Yetişkinlerde Narsisistik Kişilik Özelliklerinin Sosyal Görünüş Kaygısı ve Yaşam Doyumu ile İlişkinin İncelenmesi*, 31, (yüksek lisans tezi), Gedik Üniversitesi. İstanbul.

Turkay, H., ve Aydın, A. (2017). Bir İnceleme: Tarihsel Süreç İçerisinde Türk Spor Örgütlenmesi. *Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*, 16, 179-189.

Türk, S. (2013). *Akademisyenlerin Temel Psikolojik İhtiyaçlarının ve Temel Doyum Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*, 43-44, (yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi. İstanbul.

Tütüncü, M. (2012). *Yönetici ve Çalışanların Psikolojik İyi Olma ve Stres Düzeyleri Açısından Karşılaştırılması*, 40, (yüksek lisans tezi), Maltepe Üniversitesi. İstanbul.

Uslu, M. (2016). *Okul Yöneticilerinin Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri İle Karar Verme Stilleri Arasındaki İlişki*, (yüksek lisans tezi), Erciyes Üniversitesi. Kayseri.

Uzakgiden A., M. (2019). *Öğretmenlerin Öznel İyi Oluşlarının Öz-Yeterlik İnançları ve Psikolojik İhtiyaçların Doyumunda Denge Değişkenleri Açısından İncelenmesi (Şanlıurfa İli Örneği)*, 83-84, (yüksek lisans tezi), Sıtkı Koçman Üniversitesi. Muğla.

Waite, L. J. (1995). Does marriage matter?. *Demography*, 32(4), 483-507.

Wright, S. L., Burt, C., ve Strongman, K. (2006). Loneliness in The Workplace: Construct Definition and Scale Development. *New Zealand Journal of Psychology*, 35(2), 59-68.

Yazıcı, A. G. (2014). Toplumsal Dinamizm ve Spor. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 3(1), 394-405.

Yazıcı, E. (2015). *Yönetici ve Çalışma Arkadaşları Desteği İle Yaşam Doyumuna İlişkin Öğretim Elemanlarının Alguları*, 67-68, (yüksek lisans tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi. Bolu.

Yetim, A. A. (1996). Spor Yönetiminde Liderlik. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(3), 85-94.

Yetim, A. A. (2000). Sporun Sosyal Görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 63-72.

Yetim, A. A. (2005). *Sosyoloji ve Spor*, (1 Baskı.). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Yetim, A. A. (2014). *Sosyoloji ve Spor*, (6 Baskı). Ankara: Berikan Yayınevi.

Yetim, A. A., ve Şenel, Ö. (2001). Türkiye’de Spor Yöneticisi Yetiştirme Faaliyetlerinin Görünümü. *Milli Eğitim Dergisi* (150).

Yıldırım, O. (2019). *Ergenlerde Akıllı Telefonda Yoksun Kalma Korkusu (Nomofobi) ile Sosyodemografik Değişkenler, Temel Psikolojik İhtiyaçlar, Sürekli Kaygı ve Mutluluk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, 83, (yüksek lisans tezi), İnönü Üniversitesi. Malatya.

Yıldırım, T. (2017). *Üniversite Öğrencilerinde Benlik Saygısı İle Algılanan Sosyal Destek ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, 21-22, (yüksek lisans tezi), Haliç Üniversitesi. İstanbul.

Yıldız, B. (2018). *Çalışan ve Çalışmayan Kadınların Sosyal Görünüş Kaygısı ve Psikolojik İyi Oluş Açısından İncelenmesi*, 54, (yüksek lisans tezi), Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Yılmaz, E., ve Altınok , V. (2009). Okul Yöneticilerinin Yalnızlık ve Yaşam Doyum Düzeylerinin İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(59), 451-469.

Zhang, P. (2008). Toward a Positive Design Theory: Principles for Designing Motivating Information and Communication Technology. In M. Avital, R. Bolland, ve D. Cooperrider (Eds.), *Designing Information and Organizations with a Positive Lens. Advances in Appreciative Inquiry*, 45-74.

EKLER

EK 1. Kişisel Bilgi Formu

Sevgili katılımcı,

Bu ölçekler spor kulüplerinde görev yapan yöneticilere, psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve psikolojik ihtiyaç doyumunda denge düzeylerinin incelenmesi amacıyla uygulanmaktadır. Lütfen yanıtızsız madde bırakmayınız ve isminizi yazmayınız. Araştırmaya gösterdiğiniz ilgi ve katkılarınız, ayrıca vereceğiniz cevaplarda göstereceğiniz samimiyet için teşekkür ederiz.

Danışman: Dr. Ebru Araç Ilgar

Yüksek Lisans Öğrencisi: Tolga Ceylan

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Yaşınız?

2. Medeni durumunuz?

a) Evli b) Bekâr

3. Mesleğiniz?

a) Memur b) İşçi c) Esnaf d) Emekli e) Diğer(lütfen belirtiniz)

4. Eğitim durumunuz?

a) İlkokul b) Ortaokul c) Lise d) Üniversite e) Diğer.....

5. Yönetici olarak kaç yıldır görev yapıyorsunuz?

a) 0-2 yıldır b) 3-5 yıldır c) 6-8 yıldır d) 9-11 yıldır d) 12 yıl ve üzeri

6. Gelir düzeyiniz?

a) Belirtiniz:.....

7. Profesyonel veya amatör olarak sporcu oldunuz mu?

a) Profesyonel b) Amatör c) Sporcu Olmadım

8. Aktif olarak spor yapıyor musunuz?

a) Evet b) Hayır

9. Sportif bir organizasyon sırasında saldırıya uğradınız mı?

a) Evet b) Hayır

10. Alkol kullanım düzeyiniz nedir?

a) Kullanmıyorum b) Az kullanıyorum c) Orta d) Çok kullanıyorum

11. Sigara kullanım düzeyiniz nedir?

a) Kullanmıyorum b) Az kullanıyorum c) Orta d) Çok kullanıyorum

12. Kendi kişilik özelliklerinizi göz önüne alarak, Kaygı, stres, saldırganlık duygularından (davranışsal olarak) size uygun olanı durumu işaretleyerek derecelendiriniz

	Hiçbir zaman	Arada bir	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
Kaygılı bir insanım					
Stresli bir insanım					
Saldırgan bir insanım					

EK 2. Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği (PİDDÖ)

Aşağıda size 18 maddelik ölçek verilmiştir. Her maddeyi dikkatlice okuyup size uygunluk derecesine göre ilgili kareyi işaretleyiniz.

PSİKOLOJİK İHTİYAÇ DOYUMUNDA DENGE ÖLÇEĞİ (PİDDÖ)

		KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILYORUM	KESİNLİKLE KATILYORUM
1	Beni önemseyen ve benim önemsedığım insanlarla aramda bir bağ olduğumu hissederim					
2	Benim için önemli olan insanlara karşı kendimi yakın ve ilişkili hissederim.					
3	Genelde zamanımı geçirdiğim insanlara karşı, güçlü bir yakınlık hissederim.					
4	Önem verdiğim insanlar tarafından takdir edilmediğimi hissederim.					
5	Genel olarak kendimi yalnız hissederim.					
6	Genelde iyi anlaşmış insanlarla anlaşmazlık veya çatışmalar yaşarım.					
7	Zor şeyleri bile iyi yaparım.					
8	Aldığım zor görevleri veya projeleri başarıyla tamamlarım.					
9	Zorlayıcı engellerin üstesinden gelirim.					
10	Kendimi yetersiz hissettiren aptalca şeyler yaparım.					
11	Genellikle başarısızlıklar yaşarım veya bir şeyleri iyi yapamam.					
12	İyi olmam gereken şeyleri yaparken zorlanırım.					
13	Tercihlerim “gerçek benliğimi” yansıtır.					
14	Bir şeyleri kendi istediğim gibi yapmakta özgürüm.					
15	Gerçekten ilgimi çeken şeyleri yaparım.					
16	Bana sürekli ne yapmam gerektiğini söyleyen insanlar var.					
17	İsteğimin aksine bazı şeyleri yapmak zorunda kalırım.					
18	Kurtulmak istediğim halde, üzerimde kurtulamadığım birçok baskı var.					

EK 3. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİÖÖ)

Aşağıda size 8 maddelik ölçek verilmiştir. Her maddeyi dikkatlice okuyup size uygunluk derecesine göre ilgili kareyi işaretleyiniz.

PSİKOLOJİK İHTİYAÇ DOYUMUNDA DENGE ÖLÇEĞİ (PİDDÖ)

		KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	BİRAZ KATILMIYORUM	KARARSIZIM	BİRAZ KATILYORUM	KATILYORUM	KESİNLİKLE KATILYORUM
1	Beni önemseyen ve benim önemsedığım insanlarla aramda bir bağ olduğunu hissederim							
2	Benim için önemli olan insanlara karşı kendimi yakın ve ilişkili hissederim.							
3	Genelde zamanımı geçirdiğim insanlara karşı, güçlü bir yakınlık hissederim.							
4	Önem verdiğim insanlar tarafından takdir edilmediğimi hissederim.							
5	Genel olarak kendimi yalnız hissederim.							
6	Genelde iyi anlaştığım insanlarla anlaşmazlık veya çatışmalar yaşarım.							
7	Zor şeyleri bile iyi yaparım.							
8	Aldığım zor görevleri veya projeleri başarıyla tamamlarım.							

EK 4. Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ)

Aşağıda size 5 maddelik ölçek verilmiştir. Her maddeyi dikkatlice okuyup size uygunluk derecesine göre ilgili kareyi işaretleyiniz.

YAŞAM DOYUMU ÖLÇEĞİ (YDÖ)

		KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILYORUM	KESİNLİKLE KATILYORUM
1	İdeallerime yakın bir yaşantım vardır.					
2	Yaşam koşullarım mükemmeldir.					
3	Yaşamımdan memnunum.					
4	Şimdiye kadar yaşamdan istediğim önemli şeylere sahip oldum.					
5	Tekrar dünyaya gelsem hayatımdaki hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmezdim.					

EK 5. Ölçek İzinleri

ÖLÇEK KULLANIM İZİNİ

Gelen Kutusu x

Tolga Ceylan <t...>
Alici: ferhatkardas

7 Temmuz Çar 05:33 (1 gün önce)

İyi günler hocam. Ben Yozgat Bozok Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisim. İzininiz olursa yüksek lisans tez araştırması için PSIKOLOJİK İHTİYAÇ DOYUMUNDA DENGİ ÖLÇEĞİ'nizi kullanmak istiyorum. Saygılarımla arz ederim.

Ferhat Kardaş
Alici: ben

Merhaba Tolga;

7 Temmuz Çar 09:23 (1 gün önce)

Ölçekle ilgili formlar ekte. Çalışmalarında kullanabilirsiniz. Tez sürecinde başarılar diliyorum.

4 EK

- Puanlamalar.docx
- PIDDÖ Formu.docx
- BMPN Scale.pdf
- Psikolojik İhtiyaçDo...

ÖLÇEK KULLANIM İZİNİ

Gelen Kutusu x

Tolga Ceylan

Alıcı: bakitelef

7 Tem 2021 05:36 (1 gün önce)

İyi günler hocam. Ben Yozgat Bozok Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisiyim. İzininiz olursa yüksek lisans tez araştırması için PSIKOLOJİK İYİ OLUŞ ÖLÇEĞİ'nizi kullanmak istiyorum. Saygılarımla arz ederim.

Bulent Baki Telef

Alıcı: ben

7 Tem 2021 05:38 (1 gün önce)

Merhabalar,

Ekte ölçeği, geçerlik ve güvenirliğini gönderiyorum. İyi çalışmalar.

2 Ek

ÖLÇEK KULLANIM İZİNİ

Gelen Kutusu x

Tolga Ceylan <

Alıcı: dagli ▾

7 Temmuz Çar 05:38 (1 gün önce)

İyi günler hocam. Ben Yozgat Bozok Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisim. İziniz olursa yüksek lisans tez araştırması için YAŞAM DOYUMU ÖLÇEĞİ'nizi kullanmak istiyorum. Saygılarımla arz ederim.

Abidin DAĞLI

Alıcı: ben ▾

7 Temmuz Çar 08:54 (1 gün önce)

Sevgili Tolga CEYLAN,

Tarafımızdan Türkiye uyarlanan Yaşam Doyum Ölçeğini çalışmalarınızda kullanmanızda bir sakınca yoktur. İyi çalışmalar diliyorum.

Sevgilerimle.

Doç. Dr. Abidin DAĞLI

EK 6. Hatay Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü (Dilekçe)

HATAY GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜNE

06/04/2022

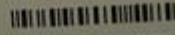
Hatay ilinde bulunan spor kulüpleri yöneticileri üzerine yüksek lisans tez çalışması yapmaktayım. Bu çalışmam için gerekli olan bilgilerin ve çalışma sürecine katılması gereken kişilerin iletişim adreslerinin izniniz dahilinde kullanılmasını talep ediyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Ad: Tolga
Soyad: CEYLAN
Telefon: 0536 213 74 44

Ekler: Öğrenci Belgesi

T.C. GENÇLİK VE SPOR
BAKANLIĞI (HATAY GENÇLİK VE
SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ)
Kayıt No: 868229
06.04.2022 14:32:26 tarihinde
teslim alınmıştır

EK 7. Hatay Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü (Kulüp Sayısı)

		FAALİYET DURUMUNA GÖRE KULÜP SAYILARI		
06.04.2022 tarihi itibarıyla İl Adı : HATAY İlçe Adı : GENEL Kulüp Türü : GENEL Faaliyet Durumu : Faal				
İL	İlçe	Kulüp Adı	Faal	Toplam
GENEL TOPLAM			272	272
HATAY	Altınözü		4	4
	Antakya		91	91
	Arsuz		19	19
	Defne		43	43
	Dört Eylül		9	9
	Erzin		4	4
	Hassa		3	3
	İskenderun		51	51
	Kırıkhan		6	6
	Kumlu		1	1
	Payas		6	6
	Reyhanlı		2	2
	Samandağ		26	26
	Yayladağı		7	7

Raporun Alındığı Tarih: 6.4.2022

Sayfa 1

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Tolga CEYLAN

